

TUKUMA NOVADA DOME

Reģistrācijas Nr.90000050975

Talsu iela 4, Tukums, Tukuma novads, LV-3101

Tālrunis 63122707, mobilais tālrunis 26603299, 29288876

www.tukums.lv e-pasts: pasts@tukums.lv

IZDOTI

ar Tukuma novada domes 07.02.2024.

lēmumu Nr. TND/24/44 (prot. Nr. 2, 4. §)

SAISTOŠIE NOTEIKUMI

Tukumā

2024. gada 7. februārī

Nr. 8

(prot. Nr. 2, 4. §)

Par Tukuma novada pašvaldības

2024. gada budžetu

Izdoti saskaņā ar Pašvaldību likuma 48. panta pirmo daļu, likuma “Par pašvaldību budžetiem” 16. un 17. pantu, likumu “Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam” un Tukuma novada domes 2021. gada 29. septembra noteikumiem Nr. 55 “Par Tukuma novada pašvaldības budžeta izstrādāšanas, apstiprināšanas, izpildes un kontroles kārtību”

1. Saistošie noteikumi nosaka Tukuma novada pašvaldības 2024. gada pamatbudžeta ieņēmumu, izdevumu, saistību apmēru saimnieciskajā gadā un turpmākajos gados, kā arī budžeta izpildītāju pienākumus un atbildību.

2. Apstiprināt Tukuma novada pašvaldības pamatbudžetu 2024. gadam šādā apmērā (1. pielikums):

2.1. kārtējā gada ieņēmumi – **78 376 565 euro**;

2.2. kārtējā gada izdevumi – **82 456 776 euro**;

2.3. naudas līdzekļu atlikums uz gada sākumu – **7 163 328 euro**.

3. Apstiprināt Tukuma novada pašvaldības Ziedojumu un dāvinājumu budžetu 2024. gadam šādā apmērā (2. pielikums):

3.1. kārtējā gada ieņēmumi – **65 000 euro**;

3.1. kārtējā gada izdevumi – **120 446 euro**;

3.2. naudas līdzekļu atlikums uz gada sākumu – **55 446 euro**.

4. Apstiprināt Tukuma novada pašvaldības saistību apmēru saimnieciskajā gadā un turpmākajos gados (aizņēmumus, galvojumus) 2024. gadam šādā apmērā – **6 462 323 euro** (3. pielikums).

5. Apstiprināt Tukuma novada pašvaldības līdzekļu apjomu neparedzētiem izdevumiem **100 000 euro**.

6. Tukuma novada pašvaldības valsts budžeta transferti – **19 402 306 euro** (4. pielikums).

7. Budžeta izpildītāji ir atbildīgi par to, lai piešķirto līdzekļu ietvaros nodrošinātu efektīvu un racionālu pašvaldības budžeta līdzekļu izlietojumu un lai izdevumi pēc naudas plūsmas nepārsniedz attiecīgajam mērķim tālā plānotos pašvaldības budžeta izdevumus atbilstoši ekonomiskajām un funkcionālajām kategorijām. Ja budžeta līdzekļus nepieciešams grozīt no viena budžeta izdevuma koda uz citu kodu piešķirtā finansējuma ietvaros – pašvaldības iestādes vadītājs/direktors, struktūrvienības vadītājs iesniedz pamatotu iesniegumu/pieprasījumu Tukuma novada domei ar detalizētu paskaidrojumu par nepieciešamajiem grozījumiem un budžeta faktisko izpildi uz konkrēto periodu. Pamatotu vajadzību gadījumā pieprasījumu par budžeta izmaiņām kā lēmuma projektu virza izskatīšanai Tukuma novada domes Finanšu komitejā.

8. Pašvaldības iestādes vadītājs ir atbildīgs, lai katra mēneša beigās iestādes budžeta izdevumu ekonomisko klasifikāciju kodu ietvaros nebūtu pārsniegts apstiprinātais budžeta plāns. Iesniegums par budžeta grozījumiem vai ekonomiskās klasifikācijas kodu precizējumiem iestādes vadītājam jāiesniedz, pirms attiecīgajā kodā izveidojies iztrūkums.

9. Darbinieku individuālās algas tiek noteiktas saskaņā ar Tukuma novada domes 2022. gada 28. decembra noteikumu Nr. 89 “Par atlīdzību un sociālajām garantijām Tukuma novada pašvaldības iestāžu darbiniekiem” 8. punktu – *Izmaiņas minimālās mēnešalgas apmērā un Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā noteiktajā bāzes mēnešalgas apmērā ir pamats Darbinieku mēnešalgu izmaiņām. Izmaiņas tiek veiktas visās Iestādēs vienoti un solidāri:*

9.1. izmaiņas minimālās mēnešalgas apmērā un pedagogu zemākās mēneša darba algas likmes pieaugumu piemēro no 2024. gada 1. janvāra;

9.2. Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā noteiktais bāzes mēnešalgas apmērs 2024. gadam (1205,71 euro) tiek piemērots un izmaiņas mēnešalgas apmērā noteiktas no 2024. gada 1. aprīļa.

10. Iestādes pakalpojuma sniegšanā iesaistīto darbinieku atalgojums tiek noteikts saskaņā ar apstiprinātajiem maksas pakalpojumu cenrāžiem katrai pašvaldības iestādei, atbilstoši pašvaldības noteiktajiem mēnešalgu intervāliem, nepārsniedzot maksas pakalpojumu sniegšanai plānotos izdevumus kodā “Atlīdzība”.

11. Tukuma novada dome lemj par grozījumiem Tukuma novada pašvaldības 2024. gada budžeta ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas plānā. Ja saimnieciskā gada laikā budžeta ieņēmumi pārsniedz plānoto, tad šie ieņēmumi ir novirzāmi attīstības/investīciju projektu īstenošanai vai uz budžeta plānoto atlikumu uz gada beigām.

12. Tukuma novada pašvaldība 2024. gadā nodrošina pašvaldības aizņēmumu pamatsummas atmaksu un aizņēmumu procentu samaksu saskaņā ar noslēgtajiem aizņēmumu līgumiem un budžetā šim mērķim plānotajiem līdzekļiem.

13. No Tukuma novada pašvaldības pilsētu un pagastu teritorijā esošo nekustamo/kustamo īpašumu atsavināšanas ieņēmumiem 70 % novirza pagastu/pilsētu pārvaldēm, kuru teritorijā nekustamais/kustamais īpašums ir atsavināts. Iegūtie līdzekļi ieguldāmi pagastu pārvalžu/pilsētu iestāžu attīstības (investīciju) projektu īstenošanai.

14. Finanšu komiteja veic pārraudzību par visu budžeta līdzekļu izlietošanu, gatavo priekšlikumus par izmaiņām budžetā un par citu domes komiteju iesniegumiem (atzinumiem), apstiprina līdzekļu izlietošanas kārtību, izmaiņas budžetu plānos.

15. Noteikt, ka par ieņēmumu no maksas pakalpojumiem, ko sniedz pašvaldības budžeta iestādes, administrēšanu, aprēķināšanu, iekasēšanu atbild pakalpojuma sniedzējs – attiecīgā iestāde. Pašvaldības budžeta iestādes atbild par katra pakalpojuma nepieciešamības izvērtēšanu, ņemot vērā tā būtību un sniegšanas lietderību, kā arī izcenojuma atbilstību budžetā apstiprinātajiem izdevumiem.

16. Saistošie noteikumi par pašvaldības budžeta apstiprināšanu un budžeta grozījumiem stājas spēkā nākamajā dienā pēc to izsludināšanas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”, ja tajos nav noteikts cits spēkā stāšanās laiks, un tie publicējami pašvaldības tīmekļvietnē www.tukums.lv Pašvaldību likuma 47. panta astotajā daļā noteiktā kārtībā.

Domes priekšsēdētājs

(personiskais paraksts)

G. Važa

Paskaidrojuma raksts un domes priekšsēdētāja ziņojums par Tukuma novada pašvaldības 2024. gada budžetu

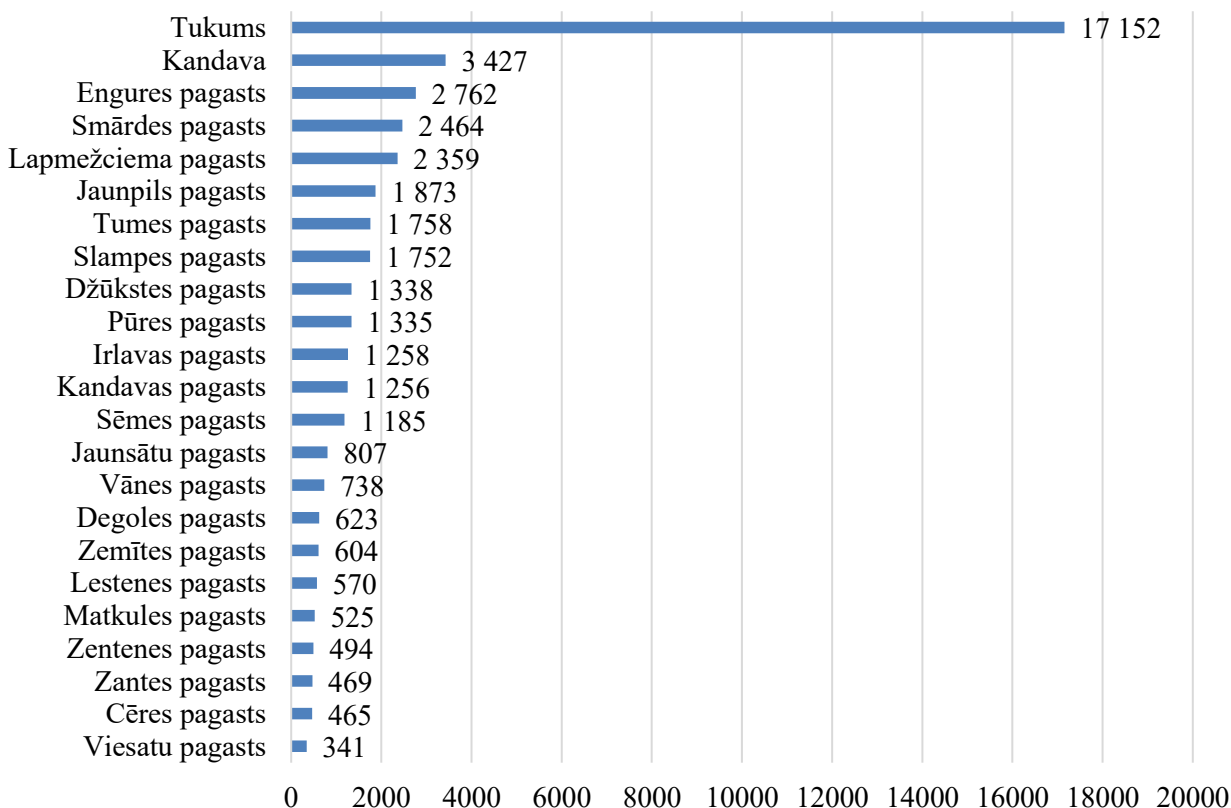
1. Novada ekonomiskā situācija un svarīgākie to raksturojošie rādītāji

Tukuma novada pašvaldība ir vienota administratīvi teritoriāla vienība, kurā ietilpst Cēres pagasts, Degoles pagasts, Džūkstes pagasts, Engures pagasts, Irlavas pagasts, Jaunpils pagasts, Jaunsātu pagasts, Kandavas pagasts, Kandavas pilsēta, Lapmežciema pagasts, Lestenes pagasts, Matkules pagasts, Pūres pagasts, Sēmes pagasts, Slampes pagasts, Smārdes pagasts, Tukuma pilsēta, Tumes pagasts, Vānes pagasts, Viesatu pagasts, Zantes pagasts, Zemītes pagasts un Zentenes pagasts. Tukuma novada administratīvais centrs ir Tukuma pilsēta. Visaptverošas situācijas analīzes nolūkos, atsevišķu rādītāju kontekstā bez apvienotā Tukuma novada rādītājiem apskatīti arī atsevišķi novada pilsētu rādītāji, kā arī pagastu rādītāji.

Iedzīvotāji

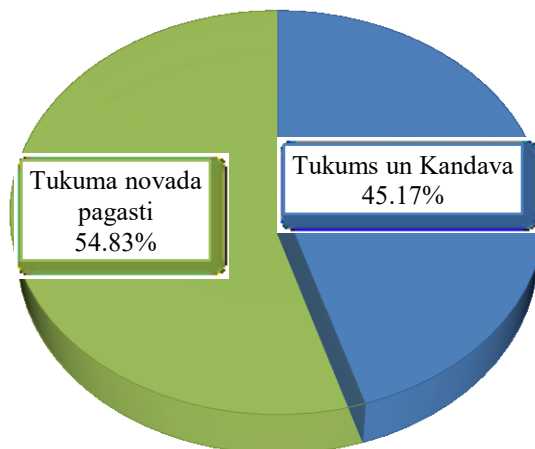
Pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – PMLP) datiem 2024. gada 1. janvārī Tukuma novadā ir reģistrēti 45 555 iedzīvotāji, kas ir 2,3 % no kopējā iedzīvotāju skaita Latvijā. Tukuma pilsētā reģistrēti 17 152 iedzīvotāji, kas ir 37,65 % no kopējā iedzīvotāju skaita novadā.

Iedzīvotāju skaita izmaiņas Tukuma novadā tāpat kā valstī pēdējos gados ir negatīvas – iedzīvotāju skaits turpina samazināties, no 2022. gada 1. jūlija līdz 2024. gada 1. janvārim ir samazinājies par 1,00 % (458 iedzīvotāji). Pilsētās arī novērojams iedzīvotāju skaita samazinājums šajā periodā, t.i., Tukumā iedzīvotāju skaits samazinājies par 1,93 % (337 iedzīvotāji), Kandavā par 1,15 % (40 iedzīvotāji). Valstī iedzīvotāju skaits ir samazinājies lēnāk nekā Tukuma pilsētā un novadā, t.i., par 18 226 jeb 0,91 %.

1. attēls. Tukuma novada iedzīvotāju skaita sadalījums pa teritorijām pēc deklarētās dzīvesvietas 2024. gada 1. janvārī (PMLP)

Iedzīvotāju skaits abās pilsētās un pagastos dalās attiecīgi 45,17 % un 54,83 % (skat. 2. att.) un no 2018. gada tas ir mainījies nebūtiski (45,7 %; 54,3 %), tāpēc var secināt, ka novada iedzīvotāju sadalījumā pēc deklarētās dzīvesvietas nenotiek straujās, būtiskas izmaiņas un nav novērojama straujāka iedzīvotāju koncentrēšanās pilsētās.

2. attēls. Tukuma novada iedzīvotāju skaita sadalījums pilsētās un pagastos uz 2024. gada 1. janvāri (PMLP)

1. tabula atspoguļo iedzīvotāju skaita izmaiņas Tukuma novadā starp 2022. gada 1. jūliju un 2024. gada 1. janvāri. Izmaiņas ir izteiktas gan absolūtā skaitlī (starpība), gan procentos. Pamatojoties uz šiem datiem, var izdarīt šādus secinājumus:

- Iedzīvotāju skaita samazinājums: Lielākajā daļā Tukuma novada teritoriju ir novērojams iedzīvotāju skaita samazinājums. Piemēram, Tukumā ir samazinājums par 337 iedzīvotājiem jeb -1,93 %. Tas var norādīt uz demogrāfiskām tendencēm, piemēram, migrāciju uz citām teritorijām vai zemu dzimstības līmeni;
- Iedzīvotāju skaita pieaugums: Dažās teritorijās ir novērojams iedzīvotāju skaita pieaugums. Piemēram, Engures pagastā ir pieaugums par 188 iedzīvotājiem jeb 7,30 %, kas ir ievērojams pieaugums, kas var liecināt par pievilcīgām dzīves apstākļiem vai darba iespējām šajā teritorijā;
- Lielākais iedzīvotāju skaita samazinājums: Jaunsātu pagasts piedzīvoja lielāko procentuālo iedzīvotāju skaita samazinājumu -5,50 %, kas norāda uz iespējamām negatīvām tendencēm šajā pagastā;
- Mazākais iedzīvotāju skaita samazinājums: Sēmes pagasts ir piedzīvojis ļoti nelielu iedzīvotāju skaita samazinājumu – tikai 1 iedzīvotāju jeb -0,08 %, kas var norādīt uz stabilu demogrāfisko situāciju;
- Kopējais iedzīvotāju skaita samazinājums: Kopējais iedzīvotāju skaita samazinājums Tukuma novadā ir -458 jeb -1,00 %. Tas nozīmē, ka kopējā novada iedzīvotāju skaita samazinājums ir relatīvi mazs.

Šīs izmaiņas iedzīvotāju skaitā var ietekmēt dažādus aspektus, piemēram, vietējās ekonomikas attīstību, sociālo pakalpojumu pieprasījumu un plānošanu, kā arī infrastruktūras nepieciešamību. Šāda veida informācija ir svarīga lēmumu pieņemšanai, lai pielāgotu politiku un resursus atbilstoši demogrāfiskajām tendencēm.

Iedzīvotāju skaita izmaiņas Tukuma novadā 2022.–2024. (PMLP)

Pilsētas, pagasti	01.07.2022.	01.01.2024.	Iedzīvotāju skaita starpība +/-	Iedzīvotāju skaita starpība %
Cēres pagasts	489	465	-24	-4,91%
Degoles pagasts	637	623	-14	-2,20%
Džūkstes pagasts	1370	1338	-32	-2,34%
Engures pagasts	2574	2762	188	7,30%
Irlavas pagasts	1294	1258	-36	-2,78%
Jaunpils pagasts	1897	1873	-24	-1,27%
Jaunsātu pagasts	854	807	-47	-5,50%
Kandava	3467	3427	-40	-1,15%
Kandavas pagasts	1296	1256	-40	-3,09%
Lapmežciema pagasts	2326	2359	33	1,42%
Lestenes pagasts	591	570	-21	-3,55%
Matkules pagasts	538	525	-13	-2,42%
Pūres pagasts	1342	1335	-7	-0,52%
Sēmes pagasts	1186	1185	-1	-0,08%
Slampes pagasts	1805	1752	-53	-2,94%
Smārdes pagasts	2402	2464	62	2,58%
Tukums	17489	17152	-337	-1,93%
Tumes pagasts	1711	1758	47	2,75%
Vānes pagasts	776	738	-38	-4,90%
Viesatu pagasts	351	341	-10	-2,85%
Zantes pagasts	495	469	-26	-5,25%
Zemītes pagasts	621	604	-17	-2,74%
Zentenes pagasts	502	494	-8	-1,59%
Kopā	46013	45555	-458	-1,00%

Ar budžeta sadali saistīto lēmumu pieņemšanā būtiski vērtēt dažādus datus novada teritoriju kontekstā – 2. tabulā apkopota informācija no pašvaldības datiem, PMLP un Reģionālās attīstības indikatoru moduļa (turpmāk – RAIM) par katrā teritorijā reģistrēto iedzīvotāju skaitu, kopējo iekasēto iedzīvotāju ienākuma nodokli (turpmāk – IIN) gada laikā, teritoriju platību, kā arī pašvaldības ceļu un ielu garumu. Dati tabulā sakārtoti dilstošā secībā pēc teritorijās vidējā ieturētā IIN uz vienu deklarēto iedzīvotāju.

Iedzīvotāju IIN uz vienu iedzīvotāju visaugstākais:

- Lapmežciema pagastā (1 098 *euro*), kas liecina par augstiem vidējiem ienākumiem vai intensīvu ekonomisko darbību;
- Engures pagasts: Arī šeit ir relatīvi augsts IIN indekss (1 075 *euro*) un lielāks ieturētais IIN (2 767 657 *euro*);
- Tukums: Lai gan IIN indekss ir zemāks (882 *euro*), šajā teritorijā ir ieturēts vislielākais IIN (15 417 050 *euro*), kas saistīts ar iedzīvotāju skaita lielumu (17 489 iedzīvotāji);
- Džūkstes pagasts: Salīdzinoši augsts ieturētais IIN (1 094 300 *euro*) un IIN indekss (799 *euro*), kas var norādīt uz labu nodarbinātības līmeni vai augstākiem ienākumiem šajā teritorijā.

Zemākais IIN indekss:

- Jaunsātu pagasts (557 *euro*), Vānes pagasts (578 *euro*) un Zantes pagasts (601 *euro*) parāda zemākus IIN indeksus, kas var liecināt par zemākiem vidējiem ienākumiem vai mazāku ekonomisko aktivitāti.

Kopējais IIN indekss: Vidējais IIN indekss visām apkopotajām teritorijām ir 836 *euro*, kas norāda uz vidējo ekonomisko situāciju teritorijās kopumā.

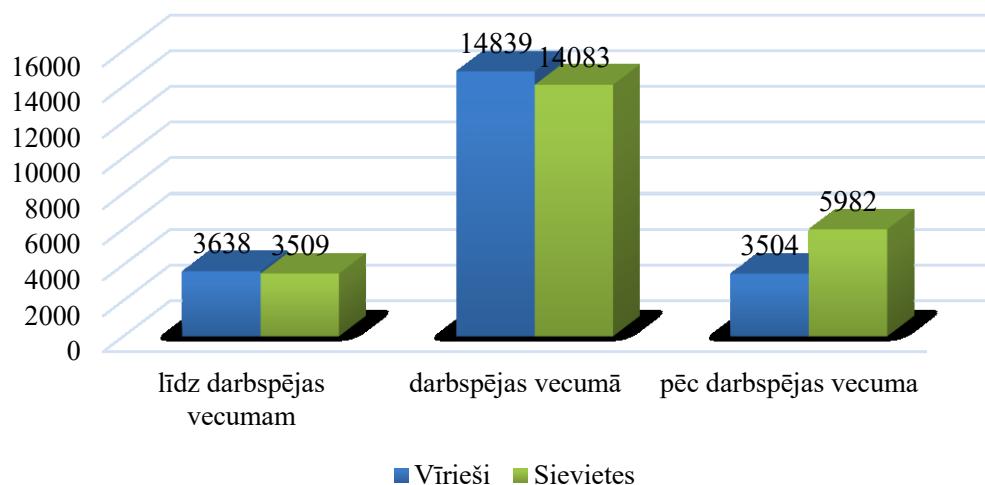
2. tabula

**Ieturētais iedzīvotāju ienākuma nodoklis, teritoriju platība un pašvaldības ceļu un ielu garums
(Pašvaldības dati, PMLP, RAIM)**

Teritorija	Ieturētais IIN pēc darbinieka adreses (2022.; <i>euro</i>)	Iedzīvotāju skaits (PMLP 30.06.2022.)	Iedzīvotāju IIN uz 1 iedz. 2022.	Platība (km ²)	Ceļi (km)	Ielas (km)
Cēres pagasts	332 358	489	680	47,8	21,9	1,37
Degoles pagasts	430 271	637	675	67,4	36,86	0,55
Džūkstes pagasts	1 094 300	1 370	799	184,5	62,44	9,2
Engures pagasts	2 767 657	2 574	1075	132,6	9,32	35,86
Irlavas pagasts	958 615	1 294	741	114	77,88	3,36
Jaunpils pagasts	1 448 929	1 897	764	157,1	98,13	10,71
Jaunsātu pagasts	475 258	854	557	95,3	42,08	2,83
Kandavas pagasts	790 151	1 296	610	167,8	112	0,82
Kandava	2 430 041	3 467	701	9,5	0	32,53
Lapmežciema pagasts	2 554 826	2 326	1098	49,1	4,57	31,06
Lestenes pagasts	376 112	591	636	83,9	34,98	3,92
Matkules pagasts	375 667	538	698	63,1	42,7	3,34
Pūres pagasts	1 088 059	1 342	811	102,2	68,34	6,64
Sēmes pagasts	1 021 525	1 186	861	145	57,72	1,43
Slampes pagasts	1 373 825	1 805	761	155	70,02	10,19
Smārdes pagasts	2 257 633	2 402	940	214,7	89,93	12,44
Tukums	15 417 050	17 489	882	13,4	0	111,71
Tumes pagasts	1 586 964	1 711	928	112	49,17	5,51
Vānes pagasts	448 323	776	578	166,4	38,28	2,27
Viesatu pagasts	223 421	351	637	52,4	18,7	1,83
Zantes pagasts	297 690	495	601	96,2	43	3,17
Zemītes pagasts	402 655	621	648	98,2	35,2	5,7
Zentenes pagasts	327 834	502	653	122,5	24,17	1,56
Kopā	38 479 164	46013	836	2450,1	1037,39	298

Kā liecina PMLP dati (skat. 3. att.) par iedzīvotāju dzimuma un vecuma struktūru Tukuma novadā, dominējoša iedzīvotāju daļa ir darbaspējas vecuma personas (28 922 iedzīvotāji jeb 63,49 %). Salīdzinājumā ar personām pēc darbaspējas vecuma, kuru skaits ir 9 486 jeb 20,82 %, rodas nozīmīga starpība – pēc darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaits ir par 2 339 iedzīvotājiem jeb 32,73 % lielāks nekā iedzīvotāju skaits līdz darbaspējas vecumam, kas ir 7 147 jeb 15,69 % no novada iedzīvotājiem. Šī disproporcija norāda uz sabiedrības novecošanās tendenci Tukuma novadā, kas ir konstatējama arī valsts mērogā un veido būtisku faktoru sociālās un ekonomiskās politikas veidošanā. Aktuāli ir izstrādāt

ilgtspējīgu stratēģiju, kā risināt novecošanās radītās demogrāfiskās un sociālekonomiskās sekas, tai skaitā darbaspēka pieejamību un sociālo pakalpojumu pieprasījumu.

3. attēls. Tukuma novada iedzīvotāju vecuma un dzimuma struktūra uz 2024. gada 1. janvāri (PMLP)

Iedzīvotāju struktūra pēc vecuma grupām novada pilsētās un pagastos ir diezgan atšķirīga (skat. 3. tabulu). Augstākais darbības vecuma iedzīvotāju īpatsvars ir Lestenes un Cēres pagastos (68,42 %, 66,67 %), zemākais – Tumes pagastā un Kandavas pagastā (61,38 %, 61,45 %). Pēc darbības vecuma iedzīvotāju grupas lielākais īpatsvars ir Matkules pagastā un Lapmežciema pagastā (25,33 % un 24,16 %), savukārt mazākais īpatsvars Degoles un Lestenes pagastos (17,01 % un 17,37 %). Iedzīvotāju grupas līdz darbības vecumam augstākais īpatsvars Tumes un Sēmes pagastos (18,83 % un 17,72 %), zemākais – Matkules un Zemītes pagastos (11,05 % un 11,26 %).

3. tabula

Iedzīvotāju skaita sadalījums pa vecuma grupām novada pilsētās un pagastos uz 2024. gada 1. janvāri (PMLP)

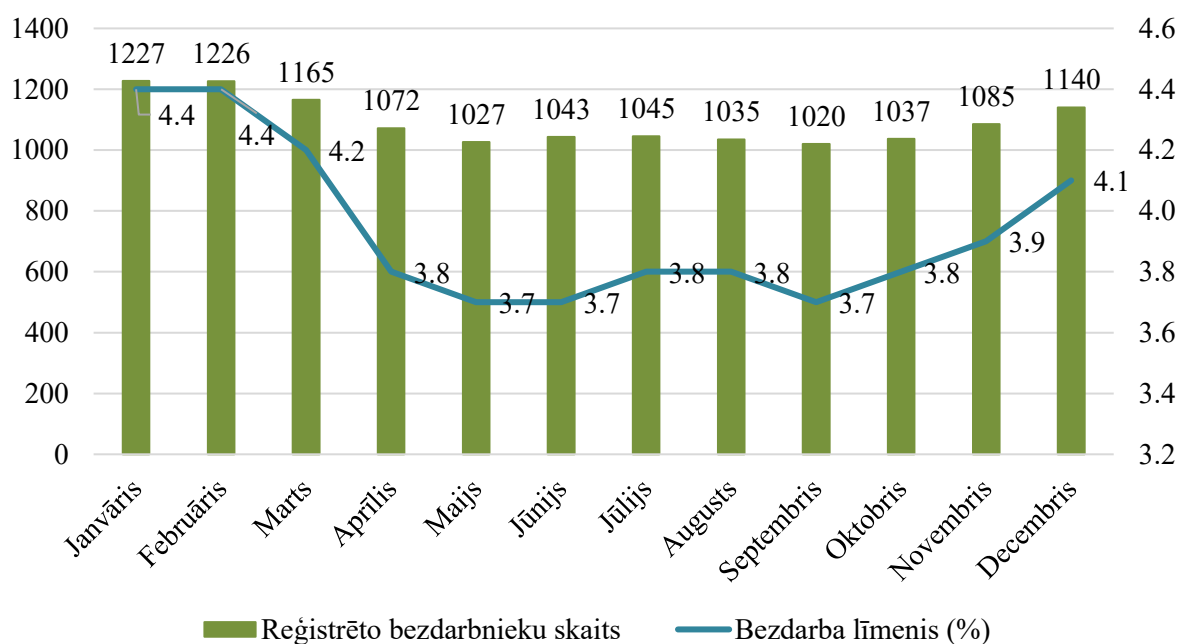
Teritorija	Līdz darbības vecumam		Darbības vecumā		Pēc darbības vecumā		Kopā teritorijā
	%	skaits	%	skaits	%	skaits	
Cēres pagasts	14,41%	67	66,67%	310	18,92%	88	465
Degoles pagasts	17,17%	107	65,81%	410	17,01%	106	623
Džūkstes pagasts	15,62%	209	64,57%	864	19,81%	265	1338
Engures pagasts	12,64%	349	64,66%	1786	22,70%	627	2762
Irlavas pagasts	14,47%	182	65,18%	820	20,35%	256	1258
Jaunpils pagasts	14,74%	276	63,32%	1186	21,94%	411	1873
Jaunsātu pagasts	12,76%	103	66,54%	537	20,69%	167	807
Kandava	14,68%	503	61,45%	2106	23,87%	818	3427
Kandavas pagasts	14,81%	186	65,68%	825	19,51%	245	1256
Lapmežciema pagasts	13,31%	314	62,53%	1475	24,16%	570	2359
Lestenes pagasts	14,21%	81	68,42%	390	17,37%	99	570
Matkules pagasts	11,05%	58	63,62%	334	25,33%	133	525
Pūres pagasts	14,98%	200	65,09%	869	19,93%	266	1335
Sēmes pagasts	17,72%	210	64,22%	761	18,06%	214	1185
Slampes pagasts	16,78%	294	62,33%	1092	20,89%	366	1752

3. tabulas turpinājums

Teritorija	Līdz darbības vecumam		Darbības vecumā		Pēc darbības vecumā		Kopā teritorijā
	%	skaits	%	skaits	%	skaits	
Smārdes pagasts	15,95%	393	62,34%	1536	21,71%	535	2464
Tukums	17,08%	2929	63,20%	10840	19,72%	3383	17152
Tumes pagasts	18,83%	331	61,38%	1079	19,80%	348	1758
Vānes pagasts	11,92%	88	64,63%	477	23,44%	173	738
Viesatu pagasts	14,37%	49	63,64%	217	21,99%	75	341
Zantes pagasts	14,93%	70	63,11%	296	21,96%	103	469
Zemītes pagasts	11,26%	68	66,23%	400	22,52%	136	604
Zentenes pagasts	16,19%	80	63,16%	312	20,65%	102	494
Kopā		7147		28922		9486	45555

Nodarbinātība, bezdarbs un darba samaksa

Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras datiem (turpmāk – NVA) vidējais bezdarba līmenis novadā uz 2023. gada 31. decembri bija 4,1 %, kas zemāks nekā valstī kopumā – 4,3 % un ievērojami augstāks nekā Pierīgas statistiskajā reģionā – 3,3 %. Bezdarba rādītājs novada teritorijā periodā no 2022. gada 31. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim ir bijis robežās no 3,7 % līdz 4,4 % (skat. 4. attēlu) ar zemākiem rādītājiem vasaras sezonā.

4. attēls Bezdarba līmenis Tukuma novadā 2023. gadā

Vērtējot reģistrēto bezdarbnieku sadalījumu pa vecuma grupām uz 2023. gada 31. decembri, redzams, ka kopējais reģistrēto bezdarbnieku skaits Tukuma novadā ir 1140.

Vecuma grupā no 30 līdz 34 gadiem ir konstatēts vislielākais bezdarbnieku skaits – 153 indivīdi, kas veido 13,42 % no kopējā bezdarbnieku skaita novadā. Tuvu tam ir vecuma grupa no 35 līdz 39 gadiem ar 131 bezdarbnieku, kas ir 11,49 % no kopējā skaita. Zemākais bezdarbnieku skaits ir novērojams jaunākajā vecuma grupā no 15 līdz 19 gadiem – 9 bezdarbnieki, kas ir 0,79 % no kopējā bezdarbnieku skaita. Vecuma grupā no 40 līdz 59 gadiem bezdarbnieku skaits ir salīdzinoši vienmērīgs, vidēji ap 10 % no kopējā bezdarbnieku skaita katrā grupā. Vecuma grupā 60 un vairāk gadi ir 123 bezdarbnieki, kas ir 10,79 % no kopējā bezdarbnieku skaita, kas norāda uz iespējamām grūtībām šīs

vecuma grupas integrācijai darba tirgū. Datu kopums norāda uz to, ka bezdarba līmenis Tukuma novadā ir augstākais darbaspējas vecuma sākuma un vidus posmos.

4. tabula

Reģistrēto bezdarbnieku skaits Tukuma novadā (NVA)

Novads	Vecuma grupas										Kopā
	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 un vairāk	
Tukuma novads	9	89	106	153	131	143	119	125	142	123	1140
Bezdarbnieku skaits īpatsvars vecuma grupā no kopējā skaita (%)											
Tukuma novads	0,79	7,81	9,30	13,42	11,49	12,54	10,44	10,96	12,46	10,79	100,00

Vērtējot reģistrēto bezdarbnieku sadalījumu pēc izglītības uz 2023. gada 31. decembri, redzams, ka Tukuma novadā vislielākais bezdarbnieku skaits ir ar profesionālo izglītību (309 indivīdi), kas veido 27,1 % no kopējā bezdarbnieku skaita. Tam seko iedzīvotāji ar vispārējo vidējo izglītību (287 indivīdi, 25,2 %) un ar pamatizglītību (297 indivīdi, 26,1 %). Augstākā izglītība un bezdarba līmenis: Reģistrēto bezdarbnieku skaits ar augstāko izglītību ir 188, kas ir 16,5 % no kopējā bezdarbnieku skaita. Tas norāda uz to, ka pat augstākās izglītības ieguve nav absolūts aizsargs pret bezdarbu. Zemākais bezdarbnieku skaits: Viszemākais bezdarbnieku skaits ir starp tiem, kuru izglītības līmenis ir zemāks par pamatizglītību (57 indivīdi, 5 %), un starp tiem, kuri nav norādījuši savu izglītības līmeni (2 indivīdi, 0,18 %).

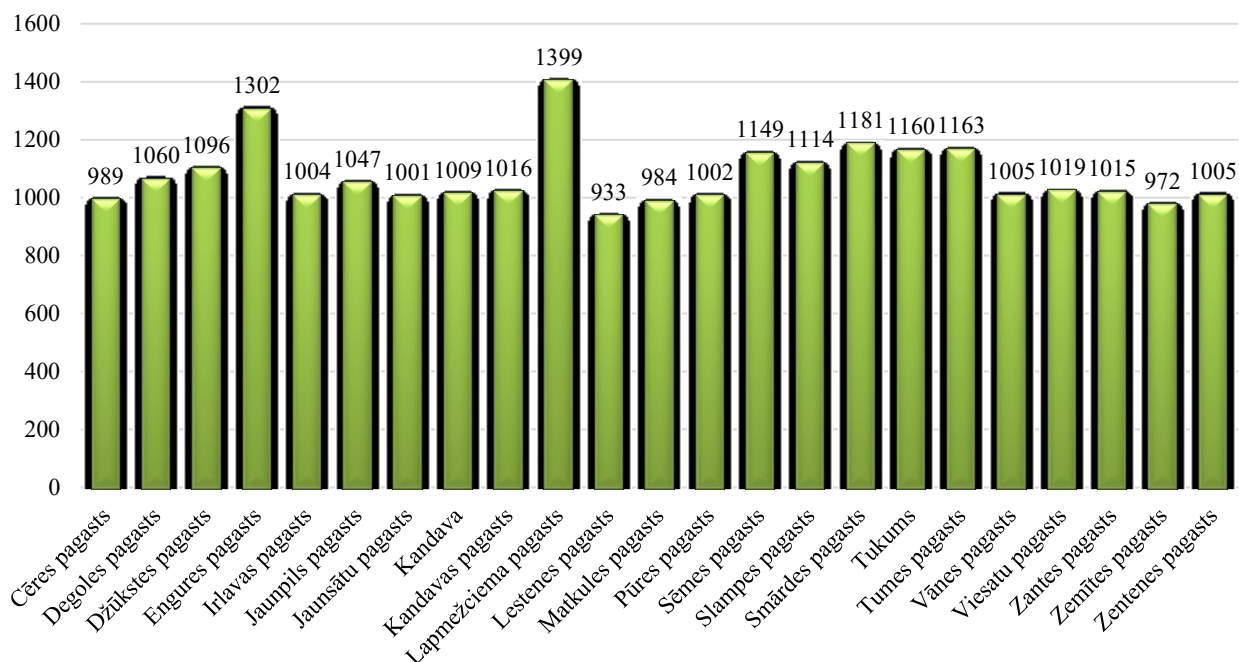
Bezdarba īpatsvars: Procentuālais bezdarbnieku skaits starp indivīdiem ar augstāko un profesionālo izglītību ir salīdzinoši tuvs, kas var norādīt uz vajadzību veidot papildu atbalsta pasākumus darbaspēka kvalifikācijas uzlabošanai un profesionālās pārkvalifikācijas programmām.

5. tabula

Reģistrēto bezdarbnieku skaits Tukuma novadā sadalījumā pēc izglītības līmeņa (NVA)

Novads	Izglītības līmenis						Kopā
	augstākā izglītība	profesionālā izglītība	vispārējā vidējā izglītība	pamatizglītība	zemāka par pamatizglītību	nav norādīta	
Tukuma novads	188	309	287	297	57	2	1140
Bezdarbnieku skaits īpatsvars vecuma grupā no kopējā skaita (%)							
Tukuma novads	16,5	27,1	25,2	26,1	5	0,18	100

Saskaņā ar jaunākajiem Centrālās statistikas pārvaldes datiem par mēneša darba samaksu pēc dzīvesvietas pilsētās un pagastos redzams (skat. 5. attēlu), ka 2022. gadā vidējā bruto alga Tukuma novadā bija 1 128 euro.

5. attēls. Vidējās bruto darba samaksas dinamika, euro (CSP)

Izvērtējot pieejamo informāciju par vidējo bruto darba samaksu Tukuma novada administratīvajās teritorijās 2022. gadā, tiek konstatēts šāds stāvoklis:

- Vidējās bruto darba samaksas diapazons Tukuma novadā ir no 933 *euro* Lestenes pagastā līdz 1 399 *euro* Lapmežciema pagastā, kas liecina par ievērojamām ekonomiskās situācijas atšķirībām novada ietvaros;
- Augstākā vidējā bruto darba samaksa novadā ir Lapmežciema pagastā, kas norāda uz attīstītu uzņēmējdarbības vidi un/vai augstāku iedzīvotāju kvalifikācijas līmeni šajā teritorijā;
- Zemākā vidējā bruto darba samaksa ir novērojama Lestenes pagastā, kas var būt zīme par nepieciešamību pēc ekonomiskās attīstības veicināšanas un atbalsta pasākumiem šajā teritorijā;
- Vidējās bruto darba samaksas līmenis Engures un Tumes pagastos liecina par relatīvi augstāku ekonomisko aktivitāti šajās teritorijās, kas var būt svarīgi, novērtējot to potenciālu nākotnes attīstības programmās.

Mēneša vidējā darba samaksa valstī 2022. gadā bija 1 286 *euro*, savukārt Tukuma novadā bija par 158 *euro* jeb 12 % zemāka bruto mēneša vidējā darba samaksa.

Uzņēmējdarbība

6. tabulā apkopoti divdesmit lielākie Tukuma novada teritorijā reģistrētie uzņēmumi pēc apgrozījuma, kā arī attēlotas apgrozījuma izmaiņas attiecībā pret 2021. gadu. Jāatzīmē, ka vairāki nozīmīgi uzņēmumi datus netiek norādīti, jo nav reģistrēti Tukuma novadā, piemēram, SIA “Daiļrade koks” Tukuma ražotne, SIA “RIMI LATVIA”, SIA “MAXIMA Latvija”, AS “Kesko Senukai Latvia” un citi mazumtirdzniecības uzņēmumi, kas būtiski ietekmētu mazumtirdzniecības nozares īpatsvaru. Kā arī vēl citi uzņēmumi, kuru filiāles darbojas novadā.

Lielākie Tukuma novadā reģistrētie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2022. gadā (Lursoft)

Uzņēmums	Darbības veids (pēc NACE)	Apgrozījums, euro	Apgrozījuma izmaiņas pret 2021., %
Tukuma Piens, Akciju sabiedrība	Piena pārstrāde un siera ražošana	76 561 185	17%
TIMBEREX GROUP, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana	38 686 064	6%
Skonto Plan Ltd, SIA	Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība	36 995 698	-10%
Jaunpils pienotava, Akciju sabiedrība	Piena pārstrāde un siera ražošana	28 319 283	46%
Puratos Latvia, SIA	Cita veida augļu un dārzeņu pārstrāde un konservēšana	22 476 991	-7%
Vilomix Baltic, SIA	Lauksaimniecības dzīvnieku barības ražošana	18 956 268	-8%
DEKŠŅI, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku	17 546 107	9%
VĪTOLI AMI, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku	13 453 039	13%
CSK STEEL, SIA	Metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana	11 303 709	6%
SNICKERS PRODUCTION, LATVIA, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Darba apģērbu ražošana	10 718 330	62%
Lauksaimniecības pakalpojumu piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība "RAIBAĻAS"	Lauksaimniecības izejvielu, dzīvū lopu, tekstilizejvielu un pusfabrikātu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	8 386 310	15%
Ceļu Emulsija-HL, SIA	Citur neklasificētu nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	7 735 107	15%
Tukuma slimnīca, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Slimnīcu darbība	7 525 904	-1%
UNDA, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana	7 392 555	16%
DELTA LV, Akciju sabiedrība	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem	7 366 072	24%
TELMS, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Elektroapgādes un telekomunikāciju sistēmu būvniecība	7 342 137	1%
LINDSTROM PRODEM, SIA	Darba apģērbu ražošana	7 323 828	14%
AMMZ pakalpojumi, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Mežizstrāde	6 746 565	51%
ZEParts, SIA	Automobiļu rezerves daļu un piederumu vairumtirdzniecība	6 081 746	66%
MC, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Degvielas mazumtirdzniecība degvielas uzpildes stacijās	5 971 860	24%

Investīcijas 2024. gadam

Ar Eiropas Savienības struktūrfondu finansiālu atbalstu, valsts budžeta finansējumu un pašvaldības līdzfinansējumu 2024. gadā īstenojami pašvaldības attīstībai nozīmīgi projekti.

Turpinās Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekta **Nr. 9.3.1.1/19/I/045 “Pakalpojumu infrastruktūras attīstība Deinstitutionalizācijas plāna īstenošanai Tukuma novada pašvaldībā”** īstenošana **Melnezera ielā 1, Tukumā**. Projekta mērķis ir sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveide un attīstība Tukuma novada pašvaldībā. Būvdarbu veicējs SIA “Amatnieks”, būvuzraugs SIA “Marčuks” un autoruzraugs SIA “2B ARHITEKT”. Projekta ietvaros ēkas pirmajā stāvā plānots veikt daļēju pārbūvi, lai telpas pielāgotu specializēto darbnīcu pakalpojumu sniegšanai un vides pieejamības nodrošināšanai cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Ieceres risinājumā paredzētas tālāk minētās četru veidu specializētās darbnīcas ar tām nepieciešamajām palīgtelpām – mājturības bloks ar nepieciešamajām palīgtelpām, galdniecības un restaurācijas darbnīca, daļamatniecības darbnīca, lauksaimniecības darbnīca ar darba telpu un noliktavu. Projekta īstenošanas rezultātā tiks izveidotas divas grupu dzīvokļa pakalpojuma sniegšanas vietas, sociālās rehabilitācijas centrs, dienas aprūpes centrs un specializētās darbnīcas. Kopējās būvdarbu izmaksas plānotas 1 533 538,31 *euro*.

Turpinās projekta **Nr. 3.1.2.1.i.0/1/22/I/CFLA/004 “Vides pieejamības nodrošināšana sociālo pakalpojumu sniegšanas vietās ēkās Skolas ielā 4, Zantē, Tukuma novadā, un Zīļu ielā 2, Kandavā, Tukuma novadā”** īstenošana. Investīciju projekta mērķis ir uzlabot vides, nodarbinātības un informācijas pieejamību visām sabiedrības grupām, tostarp personām ar invaliditāti un funkcionālajiem traucējumiem sociālo pakalpojumu nodrošināšanas vietās Skolas ielā 4, Zantē, Tukuma novadā, un Zīļu ielā 2, Kandavā, Tukuma novadā. Kopējais finansējums 374 838,64 *euro*, no kura 309 784,00 *euro* Atveseļošanas fonda finansējums un 65 054,64 *euro* pašvaldības līdzfinansējums.

SIF projekts “Atbalsts Ukrainas civiliedzīvotājiem integrēšanās un sabiedrības saliedēšanas veicināšanai Tukuma novadā”. Projekta mērķis ir sekmēt Tukuma novadā dzīvojošo Ukrainas civiliedzīvotāju iekļaušanos un integrāciju Latvijas sabiedrībā, organizējot kursus, kā arī aktivitāšu un pasākumu kopumu. Projekta mērķa grupa ir Ukrainas civiliedzīvotāji, kuri šobrīd dzīvo, strādā un mācās Tukuma novadā. Projekta galvenās aktivitātes ir īstenot kultūrorientācijas kursus Ukrainas civiliedzīvotājiem, t.sk. iekļaujot tēmas apguvei par Latvijas vēsturi, kultūru un vērtībām, valsts pārvaldi un tiesiskumu, latviešu valodu darbā un ikdienā un apgūt IT pamatus un programmēšanu. Projektā plānoti trīs pasākumi, kas sekmē sadarbību starp Ukrainas civiliedzīvotājiem un uzņemošo kopieni – Latvijas valsts svētku nedēļas ievads ar Lāčplēša dienas un Ukrainas rakstības un valodas dienas atzīmēšanu, Ukrainas Neatkarības dienas atzīmēšana un Ziemassvētku pasākums “Kopā būt”. Šo pasākumu ietvaros plānotas aktivitātes, kas veicina starpkultūru sadarbību un tradīciju apzināšanu un izpratni. Ukrainas civiliedzīvotājiem projekta ietvaros plānoti vairāki izglītojoši un kultūrorientēti braucieni uz Kurzemi – Kolka un Ventspils, nozīmīgu kultūrvēsturisko vietu apmeklējumi, izzinot Latvijas vēsturi. Plānots brauciens arī uz Rīgu, kur tiks apzinātas vēsturiskās un kultūras vērtības, sekmējot Ukrainas civiliedzīvotāju iekļaušanos Latvijas sabiedrībā. Kopējās projekta izmaksas ir 19 600,50 *euro*. Pasākumu finansiāli atbalsta Sabiedrības integrācijas fonds no piešķirtajiem Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Tukuma novada pašvaldība kopā ar partneriem īsteno **Interreg Central Baltic projektu “Energy Equilibrium”, Nr. C027 jeb “Ogleklis kā enerģētikas līdzsvara punkta virzītājspēks pašvaldībās”**. Projekta partnerību veido 12 galvenie partneri no sešām dažādām valstīm (Latvijas, Lietuvas, Somijas, Zviedrijas, Polijas un Vācijas) un četrām dažādām darbības jomām (pašvaldības, publiskās infrastruktūras nodrošinātājs, enerģētikas aģentūras un klasteri, pētniecības institūcijas).

Projekta mērķis ir atbalstīt vietējās valsts iestādes, kurām trūkst kapacitātes un zināšanu par tehnoloģiskiem risinājumiem atjaunojamās enerģijas uzglabāšanai, lai pieņemtu lēmumu par efektīvu AER (atjaunojamo enerģijas resursu) attīstības rīcības plānu izstrādi reģionā, partnerība ir papildināta ar enerģētikas aģentūrām un klasteriem. Enerģētikas aģentūras un klasteri sniegs nozīmīgu ieguldījumu

projekta attīstībā ar savu pieredzi, konsultējot un atbalstot atjaunojamās enerģijas infrastruktūras projektu īstenošanu pašvaldībās. Savukārt tehniskās pētniecības institūcijas ar savām zināšanām un praktisko pieredzi sniegs ieguldījumu atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izstrādē un uzstādīšanā, un to procesā radušajos izaicinājumos.

Projekta galvenās aktivitātes: dažādu AER attīstības scenāriju daudzdimensionāla izvērtēšana pašvaldībās, atklāti diskusiju pasākumi mērķa grupu iesaistīšanai, izveidot pirmo Energy Equilibrium platformas prototipu, organizēt zināšanu apmaiņas pasākumu par atjaunojamās enerģijas pārejas stratēģijām BJR (Baltijas jūras reģiona) pašvaldībās, izstrādāt ceļvedi pārejai uz atjaunojamo enerģiju BJR pašvaldībās, kā arī izplatīt rezultātus sabiedrībai un mērķa grupām.

Tukuma novada pašvaldība kopā ar partneriem no Smiltenes novada un Igaunijas īsteno **Interreg projektu “Green School Dining”**, projekta mērķis ir rast piemērotāko risinājumu bioloģisko produktu plašākam lietojumam un "skolas restorāna" koncepcijas ieviešanai 4 pašvaldībās t.sk. arī Tukuma novada pašvaldības skolās, šobrīd plānotas trīs pilotskolas, kuras iesaistīsies projekta īstenošanas aktivitātēs. Projekta ietvaros plānots izstrādāt stratēģiju un kopīgu rīcības plānu, kas ietver risinājumus un darbības, kuras paplašina bioloģisko produktu plašāku izmantošanu sabiedriskajā ēdināšanā pašvaldības skolās. Kā arī plānotas kulinārās sacensības skolās, mazāko skolēnu vizītes saimniecībās, saimniecības vadītāju tikšanās, mācību vizīte Igaunijā, skolas pavāru pieredzes apmaiņas mācību vizīte Zviedrijā u.c. aktivitātes. Projekta kopējās izmaksas uz 2 gadiem ir 76 230,00 euro.

Uzsākta projekta **Nr. 1.2.1.3.i.0/23/A/CFLA/048 “Pašvaldības ēkas “Bērzi”, Matkules pagastā, energoefektivitātes paaugstināšana”** īstenošana. Projekta mērķis ir uzlabot pašvaldības ēkas energoefektivitāti, lai samazinātu ikgadējo primāro enerģijas patēriņu un sasniegtu enerģijas ietaupījumu, ieviešot kompleksus siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinošus pasākumus pašvaldības ēkas energoefektivitātes un siltumnoturības uzlabošanai. Veikto investīciju rezultātā tiks uzlabota pašvaldības ēkas “Bērzi” energoefektivitāte, par 43 % ietaupīti energoresursi, tādējādi samazinot pašvaldības budžeta izdevumus turpmākai ēkas uzturēšanai un apsaimniekošanai, kā arī komunālo pakalpojumu izmaksas iedzīvotājiem, kuri saņem pašvaldības sniegtos pakalpojumus. Plānota norobežojošo konstrukciju pārbūve (cokols, fasāde, logi, logu ailes, bēniņu pārsegums un jumta segums), apgaismojuma pārbūve, ventilācijas izbūve, siltumapgādes infrastruktūras pārbūve, kā arī atbilstoši MK noteikumiem Nr. 709 ēkā tiks veikti telpu iekšdarbi, lai nodrošinātu telpu pabeigtību pēc energosertifikātā noteikto darbu pabeigšanas, teritorijas labiekārtošana pēc energosertifikātā noteikto darbu pabeigšanas, kā arī vides un informācijas pieejamības veicināšana, izbūvējot pandusu iekļūšanai ēkā, tualeti personām ar funkcionāliem traucējumiem un paplašinātas durvju ailes, nodrošinot vides piekļūstamību ēkas pirmajā stāvā atbilstoši labās prakses izstrādātajām vadlīnijām.

Pašvaldība no 2019. gada piedalās projektā **LIFE Goodwater IP “Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai”** kā viens no 17 projekta partneriem. Lielākie pašvaldībā plānotie darbi paveikti līdz 2023. gadam, bet pašvaldība kā projekta partneris sadarbojas dažādu projekta aktivitāšu ieviešanā, kā arī plānota dīzeļģeneratora iegāde Engures ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības nodrošināšanai elektrības sakaru pārrāvumu dēļ. Šāda iespēja radusies par projektā ietaupītajiem līdzekļiem.

2023. gadā ir uzsākti un 2024. gadā turpinās objekta **“Jaunpils pils atjaunošanas būvdarbi 2023. gada 7. augusta vētras radīto seku likvidēšanai”** būvdarbi. Objekta būvdarbu ietvaros veic jumta seguma nomaiņu, lietus ūdens tekņu un notekcauruļu nomaiņu, bojāto jumta nesošo konstrukciju protezēšanu, esošā apmetuma remontu, izsisto logu vērtņu demontāžu, vērtņu protezēšanu, vērtņu krāsošanu un jaunu stiklu iestiklošanu. Būvdarbu kopējās izmaksas ir 904 753,78 euro, no tām apdrošinātājs sedz 450 421,20 euro, pašvaldība 454 332,58 euro.

2023. gada oktobrī uzsākti un 2024. gadā turpināsies **ielu būvdarbi Abavas, Daigones un Pļavas ielās Kandavā**. Būvdarbu ietvaros Abavas ielas posmā un Daigones ielas posmā tiks atjaunots ielas segums. Daigones ielā papildus tiks izbūvētas jaunas auto stāvvietas un atjaunots esošais ielai piegulošais stāvlaukums. Savukārt Pļavas ielā tiks veikta jaunas ielas izbūve. Būvdarbus veic SIA “SC Grupa”, būvuzraudzību nodrošina SIA “IV 2”. Kopējās būvniecības izmaksas: 292 728,98 *euro* ar PVN, no tām 247 512,35 *euro* Valsts kases aizdevums un 42 216,63 *euro* pašvaldības budžeta finansējums.

2023. gada septembrī uzsākti **būvdarbi pašvaldības autoceļa Ezernieki-Jaunpļavas-Rindzele tiltu pār Jurgūpi atjaunošanai (2,94 un 5,7 km) Zentenes pagastā**. Līdz 2023. gada beigām tika pabeigti būvdarbi un atjaunota satiksme uz tilta pār Jurgūpi (2,94 km), 2024. gadā tiks veikti tilta pār Jurgūpi (5,7 km) atjaunošanas darbi. Būvniecības ieceres dokumentāciju izstrādāja un būvdarbus veic SIA “M.A.-TAKA-7”, būvuzraudzību nodrošina SIA “Būvinženieris”. Kopējās būvniecības izmaksas: 221 607,52 *euro* ar PVN, no tām 188 366,39 *euro* Valsts kases aizdevums un 33 241,13 *euro* pašvaldības budžeta finansējums.

2023. gada oktobrī uzsākti un 2024. gadā turpinās **ielu būvdarbi “Katlumājas iela un autobusu apgriešanās ceļš Džūkstē, Džūkstes pagastā, Tukuma novadā”**. Būvdarbu ietvaros paredzēta skolēnu autobusa apgriešanās ceļa (20 m) izbūve ar gājēju celiņiem (27 m) un asfalta seguma pārbūve Katlumājas ielai, ieskaitot nesošo pamatu pastiprināšanu 110 m garumā no Skolas ielas līdz bērnu dārzam. Būvdarbus veic SIA “Bricon”, būvuzraudzību nodrošina SIA “IV 2”.

2023. gada oktobrī uzsākti un 2024. gadā turpinās **ielu būvdarbi “Skolas ielas pārbūve Slampē, Slampes pagastā, Tukuma novadā”**. Paredzēts Skolas ielas asfalta seguma pārbūve un nesošo pamatu pastiprināšana 804 m garumā no Zemgales ielas līdz valsts reģionālajam autoceļam P98 Jelgava-Tukums un jauna gājēju celiņa izbūve posmā no Zemgales ielas līdz skolas iebrauktuvei 258 m garumā. Būvdarbus veic SIA “Bricon”, būvuzraudzību nodrošina SIA “IB Design”.

2023. gadā ir uzsākti un 2024. gadā turpinās projekta **“Ceļu būvdarbi: Loka ceļš no 0,665 km līdz 0,730 km Smārdes industriālajā parkā”** būvdarbi. Projekta mērķis ir infrastruktūras attīstība uzņēmējdarbības veicināšanai. Būvdarbu veicējs ir SIA “Kandavas ceļi”, būvuzraudzību veic SIA “Būvinženieris”, projekta autors SIA “ACB Projekti”. Būvdarbu kopējās izmaksas 51 066,36 *euro*.

2023. gada novembrī uzsākti un 2024. gadā turpinās **ēkas pārbūves būvdarbi “Lestenes kroga pārbūve un restaurācija Lestenes brāļu kapu muzeja vajadzībām, “Rūķīši”, Lestene, Lestenes pagasts, Tukuma novads”**. Pārbūvējot esošo ēku telpas, paredzēts izbūvēt muzeja ekspozīciju telpas un muzeja administrācijas telpas, sanmezglu telpas, kuras pielāgotas arī cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Būvdarbus veic SIA “Amatnieks”, būvuzraudzību nodrošina SIA “WU6”.

2023. gada septembrī uzsākti un 2024. gadā turpinās **gājēju, velosipēdu un autostāvvietu izbūves darbi Tīrgus, Kandavas un Veļķu ielu posmos, Tukumā, I kārtā**. Būvdarbu ietvaros paredzēts veikt gājēju un velosipēdu celiņa izbūvi no Tīrgus ielas rotācijas apļa līdz Veļķu ielai (ieskaitot). Paredzēta gājēju ietvju un velosipēdu ceļu izbūve – betona bruģa seguma būvniecība, t.sk. elektronisko sakaru sistēmu (EST), LED apgaismojuma izbūve, paštesces lietusskanalizācijas izbūve, automašīnu stāvvietu sakārtošana (izbūve), atbalsta sienas, autobusa pieturas vietas ar paplašinājumiem un aprikojuma izbūve, t.sk. labiekārtošanas darbi – labiekārtojuma elementu un ceļu zīmju uzstādīšana. Pēc projekta īstenošanas tiks izveidota gājējiem un citiem satiksmes dalībniekiem pieejama infrastruktūra – ievērojami uzlabosies gājēju drošība Tīrgus, Kandavas un Veļķu ielu posmos. Ceļmalā tiks izveidotas drošas, labiekārtotas autobusa pieturas un automašīnu stāvvietas. Būvdarbus veic SIA “BRICON”, būvdarbu kopējās izmaksas ir 813 387,75 *euro* (t.sk. 21 % PVN). Būvdarbu būvuzraudzību veic SIA “IV 2” un autoruzraudzību SIA “PROJEKTS 3”.

Projekta “**Sākumskolas ēkas pārbūve un lietošanas veida maiņa, Vānē, Vānes pagastā, Tukuma novadā**” īstenošana. Projektu plānots veikt divās kārtās. Pirmajā kārtā veikt ēkas lietošanas veida maiņu, vides pieejamības nodrošināšanu un inženiertīklu un telpu pārbūvi pirmsskolas izglītības iestādes vajadzībām. Otrajā kārtā veikt inženiertīklu un telpu pārbūvi pārējās telpās 1. stāvā, paredzot administratīvās telpas – bibliotēku, pagasta pārvaldes un klientu apkalpošanas centra darba kabinetus –, kabinetus sociālā dienesta vajadzībām un koplietošanas telpas, un atsevišķās telpās 2. stāvā paredzēt inženiertīklu ievadīšanu no 1. stāva. Plānotais finansējums būvprojekta izstrādei 50 000,00 *euro*, būvdarbiem 350 000,00 *euro*.

Projekta “**Daudzfunkcionāla laukuma izveide un teritorijas labiekārtošana Zentenē, Tukuma novadā**” īstenošana. Projekta mērķis ir daudzfunkcionāla laukuma izveide, gājēju celiņu izbūve, teritoriju papildinot ar labiekārtojuma elementiem un energoefektīvu apgaismojumu. Projektēšanas mērķis ir kompleksa risinājuma izstrāde, nodrošinot iespēju pakāpeniskai teritorijas attīstībai. Projektu plānots īstenot kārtās. Plānotais finansējums 1. kārtai kopā 18 825,00 *euro*, ERAF 15 060,00 *euro*, pašvaldības finansējums 3 765,00 *euro*.

Projekta “**Tukuma E. Birznieka-Upīša 1. pamatskolas telpu vienkāršotā pārbūve un apkures un siltā ūdens tīklu vienkāršotā atjaunošana**” īstenošana. Projekta ietvaros paredzēta ēkas vecā korpusa apkures sistēmas nomaiņa, jaunizbūvējamo apkures sistēmu pieslēgšana esošajam siltummezglam, grīdas segumu maiņa un grīdas konstrukcijas līdzināšana, apdares un krāsojuma atjaunošana/restaurācija, durvju restaurācija un aplodu nomaiņa, telpās, kurās veikti remontdarbi, iekšējās apdares atjaunošana; logu nomaiņa pret vēsturiski atbilstošiem, palodžu nomaiņa, logu aiļu atjaunošana, elektroinstalācijas nomaiņa, ugunsdzēsības apziņošanas signalizācijas sistēmas izveide, vājstrāvas un elektrības pievadi interaktīvajām tāfelēm, projektoriem, apziņošanas iekārtām un perspektīvā plānotajām iekārtām, iekštelpu ventilācijas sistēmas risinājums ar rekuperāciju un telpu kondicionēšana, videonovērošana un tā kontroles panelis, ūdens un kanalizācijas sistēmas pārbūve. Projekta plānotās kopējās izmaksas 782 293,00 *euro*.

Projekta “**Energoefektivitātes paaugstināšana Tukuma slimnīcas ķirurģijas ēkai un poliklīnikai, Raudas ielā 8, 12, Tukumā, Tukuma novadā**” īstenošana. Projektēšana ēkas energoefektivitātes uzlabošanas darbiem, kas sevī iekļauj ēkas siltināšanu, ventilācijas un apkures sistēmu maiņu. Būvniecība plānota ne ātrāk kā 2024. gada otrajā pusē.

Turpinās **pirmsskolas izglītības iestādes “Vālodzīte” teritorijas labiekārtošanas projekta izstrāde**. Projektēšanas mērķis: būvniecības ieceres izstrāde pirmsskolas izglītības iestādes teritorijas labiekārtošanai, veidojot mūsdienīgu, radošu un drošu vidi. Projekta izstrādi veic SIA “BM-projekts”.

Turpinās **būvprojekta izstrāde Tukuma Raiņa Valsts ģimnāzijas pārbūvei**. Noslēgts līgums ar SIA “REM PRO” par būvprojekta izstrādi ēkas pilna apjoma pārbūvei, arhitektoniskā izskata uzlabošanai, ēkas tehniskā stāvokļa uzlabošanai, ēkas iekštelpu atjaunošanai un funkcionalitātes paaugstināšanai, esošās mācību vides uzlabošanai un modernizēšanai, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju risinājumu ieviešanai un aprīkojuma iegādei, ēkas energoefektivitātes paaugstināšanai, kā arī plānota skolas bibliotēkas telpu izveide un teritorijas labiekārtošana. 2024. gada sākumā notiek būvprojekta būvekspertīze, regulāri tiek rīkotas būvsapulces, apzinātas problēmozonas, pārrunātas nepieciešamības un iespējamie risinājumi. Tukuma Raiņa Valsts ģimnāzijas darbiem finansējums plānots no pašvaldības budžeta līdzekļiem, aizņēmuma līdzekļiem vai piesaistot Eiropas finanšu instrumentus.

Turpinās **centralizētas siltumapgādes apgādes sistēmas izveide Engurē**. Ietver būvprojekta izstrādi katlu mājai un siltumtrasei par pašvaldības budžeta līdzekļiem. Siltumtrases projektēšana pabeigta 2022. gadā. Turpinās katlu mājas projektēšana. Katlumājas būvprojekta izstrādes izmaksas 31 460 *euro*.

Turpinās **Tukuma pilsētas Kultūras nama pārbūves projekta izstrāde**. Projektēšanas mērķis: iegūt laikmetīgu un arhitektoniski izteiksmīgu, funkcionāli augstvērtīgu, ilgtspējīgu, tehniski un ekonomiski pamatotu esošās Tukuma pilsētas Kultūras nama ēkas un piegulošās teritorijas risinājumu, kā arī iekļaušanos Tukuma pilsētas vēsturiskajā centrā. Projektēšanas priekšizpēti un meta izstrādi veica SIA “Zaigas Gailes birojs”.

2023. gada 19. septembrī noslēgts līgums ar SIA “Projektu birojs “DACE”” par būvprojekta ieceres dokumentāciju objektam **“Skolas ēkas vienkāršotās pārbūves, Zemītes ielā 5/1, Tukumā, Tukuma novadā, LV-3101”**, kura paredzētais darbu izpildes un nodošanas termiņš ir 2024. gada 25. janvāris. Līguma summa paredzētajiem darbiem ir 9 317,00 *euro*.

Uzsākts darbs pie projekta **“Engures stadiona pārbūve, Engurē, Tukuma novadā”** projektēšanas uzsākšanas – izstrādāta stadiona pārbūves vīzija, pēc kuras vadlīnijām būs jāizstrādā būvprojekts.

2023. gada decembrī noslēgts līgums par **“Pirmsskolas izglītības iestādes “Pepija” ēkas fasādes atjaunošanas būvniecības ieceres izstrādi un autoruzraudzību”** ar SIA “Balts un Melns”. Līguma summa 17 500 *euro*.

2023. gada decembrī noslēgts līgums par **“PII “Vilnītis” būvniecības dokumentācijas izstrāde un autoruzraudzība iekšējo inženiertīklu pārbūvei Lapmežciemā, Tukuma novadā”**.

Turpinās būvniecības ieceres izstrāde **Valteru ielas posma seguma atjaunošanai Kandavā, Tukuma novadā**. Projektēšanas mērķis: būvniecības ieceres izstrāde asfaltbetona dilumkārtas izbūvei Valteru ielas posmā no Daigones ielas ~ 630 m un Daigones ielas posmā no Jelgavas ielas līdz Valteru ielai ~ 220 m. Projekta izstrādi veic SIA “IB design”. Būvniecības ieceres izstrādi plānots pabeigt 2023. gada decembrī – 2024. gada janvārī.

2023. gada oktobrī noslēgts līgums ar SIA “KPB PROJEKTĒTĀJS.LV” par objektu **“Ēkas bīstamības novēršanas – katlu mājas rietumu puses piebūves demontāža un ēkas pārbūve Dārza ielā 1, Kandavā”** projektēšanu.

2023. gada oktobrī noslēgts līgums ar SIA “Siltie nami” par objekta **“Jaunas atkritumu konteineru novietnes ar nojumi izveide, Celtnieku ielā 3, Tukumā, Tukuma novadā”**. Šobrīd notiek projekta risinājumu izstrāde. BIS lieta: TMP-752641-218802.

2023. gada oktobrī noslēgts līgums ar SIA “Inženierbūve” par projekta **“Tilts par Imulas upi, ceļš a/c V1474-Ķempji, Matkules pagasts, Tukuma novads”** izstrādi.

2023. gada februārī noslēgts līgums ar SIA “IB Design” par objekta **“Veselības takas seguma un apgaismojuma izbūve LVM valdījumā esošā nekustamā īpašumā “Muižas meži” zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 90620160091”, Kandavas pagastā, Tukuma novadā, LV-3120”** projektēšanu.

2023. gadā uzsākta projektēšana **“Sporta manēžas jaunbūve Tukumā, Raudas ielā 16”**, pie Tukuma 2. vidusskolas. Būvniecības ieceres izstrādi plānots pabeigt 2024. gada februārī. Projektētājs SIA “Mark Arhitekti”.

- Turpinās Tukuma novada teritorijas plānojuma izstrādes darbs;
- Turpinās detālplānojuma “Jumpravas pļavas”, Tukumā, izstrādes darbs;
- Turpinās detālplānojuma “Laivas”, Apšuciemā, Engures pagastā, izstrādes darbs;
- Uzsākta detālplānojuma izstrāde nekustamajam īpašumam Sabiles ielā 36, Kandavā;
- Uzsākta detālplānojuma izstrāde nekustamajam īpašumam “Stārķi”, Slampes pagastā;
- Uzsākta detālplānojuma izstrāde “Pienava Wind 1” teritorijai, Džūkstes pagastā;
- Uzsākta detālplānojuma izstrāde “Pienava Wind 2” teritorijai, Džūkstes pagastā;
- Uzsākta detālplānojuma izstrāde “Pienava Wind 3” teritorijai, Džūkstes pagastā;

- Uzsākta detālplānojuma izstrāde “Pienava Wind 4” teritorijai, Džūkstes pagastā;
- Uzsākta detālplānojuma izstrāde “Pienava Wind 5” teritorijai, Džūkstes pagastā;
- Uzsākta detālplānojuma izstrāde nekustamajam īpašumam “Paegļu Skultes”, Džūkstes pagastā.

Pašvaldības struktūra

Tukuma novada administratīvajā teritorijā novada pašvaldības iedzīvotāju pārstāvību nodrošina to ievēlēta pašvaldības lēmēj institūcija – Tukuma novada dome, kas pieņem lēmumus; nosaka pašvaldības institucionālo struktūru; lemj par autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu īstenošanu un par kārtību, kādā nodrošina pašvaldībai deleģēto valsts pārvaldes funkciju un pārvaldes uzdevumu izpildi, izstrādā un izpilda pašvaldības budžetu. Pašvaldības dome atbilstoši kompetencei ir atbildīga par pašvaldības institūciju tiesisku darbību un finanšu līdzekļu izlietojumu.

2021. gada 5. jūnijā Latvijā norisinājās kārtējās pašvaldību vēlēšanas. Vēlēšanu rezultātā ievēlēta jaunā Tukuma novada dome 19 deputātu sastāvā.

Atbilstīgi likuma “Par pašvaldībām” 24. panta pirmajai daļai pašvaldības nolikums apstiprināts kā saistošie noteikumi. Tukuma novada dome 2021. gada 1. jūlijā pieņēma lēmumu “Par saistošo noteikumu “Tukuma novada pašvaldības nolikums” apstiprināšanu” (prot. Nr. 12, 3. §), ar kuru apstiprināja jaunveidotās Tukuma novada pašvaldības nolikumu (turpmāk – Nolikums). Nolikumam veikti grozījumi 2022. gada 30. martā “Par saistošo noteikumu “Par grozījumiem Tukuma novada domes 2021. gada 1. jūlija saistošajos noteikumos Nr. 22 “Tukuma novada pašvaldības nolikums”” apstiprināšanu” (prot. Nr. 6, 11. §), 2022. gada 27. jūlijā “Par saistošo noteikumu “Par grozījumiem Tukuma novada domes 2021. gada 1. jūlija saistošajos noteikumos Nr. 22 “Tukuma novada pašvaldības nolikums”” apstiprināšanu” (prot. Nr. 12, 4. §), 2022. gada 28. septembrī “Par saistošo noteikumu “Par grozījumiem Tukuma novada domes 2021. gada 1. jūlija saistošajos noteikumos Nr. 22 “Tukuma novada pašvaldības nolikums”” apstiprināšanu” (prot. Nr. 16, 1. §) un 2022. gada 28. decembrī “Par saistošo noteikumu “Par grozījumiem Tukuma novada domes 2021. gada 1. jūlija saistošajos noteikumos Nr. 22 “Tukuma novada pašvaldības nolikums”” apstiprināšanu” (prot. Nr. 21, 5. §).

2023. gada 1. janvārī stājās spēkā Pašvaldību likums, saskaņā ar kuru izstrādāts pašvaldības nolikums kā saistošie noteikumi. Nolikums izstrādāts, ievērojot Pašvaldību likuma, 49. panta nosacījumus. Tukuma novada dome 2023. gada 30. martā pieņēma lēmumu “Par saistošo noteikumu “Tukuma novada pašvaldības nolikums” apstiprināšanu” (prot. Nr. 4, 8. §). Nolikumam veikti grozījumi 2023. gada 27. jūlijā “Par saistošo noteikumu “Par grozījumiem Tukuma novada domes 2023. gada 30. marta saistošajos noteikumos Nr. 6 “Tukuma novada pašvaldības nolikums”” apstiprināšanu” (prot. Nr. 9, 1. §).

Nolikumā noteikta:

- 1) pašvaldības administrācijas struktūra;
- 2) publisko tiesību līgumu noslēgšanas procedūra;
- 3) pašvaldības administrācijas izdoto administratīvo aktu apstrīdēšanas kārtība;
- 4) kārtība, kādā domes deputāti un pašvaldības administrācija pieņem apmeklētājus un izskata iesniegumus;
- 5) kārtība, kādā pašvaldības amatpersonas rīkojas ar pašvaldības mantu un finanšu resursiem;
- 6) kārtība, kādā pašvaldība sadarbojas ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām (biedrībām un nodibinājumiem) un nodrošina sabiedrības iesaisti pašvaldības darbā;
- 7) kārtība, kādā organizējama publiskā apspriešana;
- 8) kārtība, kādā iedzīvotāji var piedalīties domes un tās komiteju sēdēs;
- 9) domes lēmumu projektu pieejamība un gadījumi, kad domes sēde var notikt attālināti.

Atbilstīgi Pašvaldību likuma 26. panta otrajai daļai izstrādāti un 2023. gada 26. janvārī apstiprināti noteikumi “Tukuma novada pašvaldības darba reglaments” (prot. Nr. 1, 4. §).

Noteikumi nosaka:

- 1) domes un izveidoto komiteju darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu;
- 2) domes sēžu norises kārtību;
- 3) domes pastāvīgo komiteju sēžu norises kārtību;
- 4) iekšējo normatīvo aktu izstrādāšanas kārtību;
- 5) kārtību, kādā domes priekšsēdētāja nomaiņas gadījumā organizē dokumentu un materiālo vērtību nodošanu jaunajam domes priekšsēdētājam;
- 6) privāto tiesību līgumu noslēgšanas procedūru;
- 7) lēmumu projektu sagatavošanas kārtību.

Tukuma novada dome ar 2021. gada 1. jūlija lēmumu “Par Tukuma novada domes pastāvīgo komiteju izveidošanu un deputātu ievēlēšanu domes pastāvīgajās komitejās” (prot. Nr. 12, 11. §) izveidojusi 5 (piecas) pastāvīgās komitejas: Finanšu komiteju 12 (divpadsmit) locekļu sastāvā, Sociālo un veselības jautājumu komiteju 9 (deviņu) locekļu sastāvā, Izglītības, kultūras un sporta komiteju 9 (deviņu) locekļu sastāvā, Vides un komunālo jautājumu komiteju 9 (deviņu) locekļu sastāvā un Tautsaimniecības un teritoriālās attīstības komiteju 9 (deviņu) locekļu sastāvā.

Ar 2021. gada 28. jūlija Tukuma novada domes lēmumu “Par Tukuma novada pašvaldības iestādes “Pašvaldības administrācija” nolikuma apstiprināšanu” (prot. Nr. 14, 3. §) apstiprināts Tukuma novada pašvaldības iestādes “Pašvaldības administrācija” (turpmāk – Pašvaldības administrācija) nolikums. Nolikumā veikti grozījumi 2023. gada 30. martā “Par grozījumiem 2021. gada 28. jūlijā apstiprinātajā Tukuma novada pašvaldības iestādes “Pašvaldības administrācija” nolikumā” (prot. Nr. 4, 9. §).

Pašvaldības administrācija ir Tukuma novada domes izveidota iestāde, kas nodrošina Domes pieņemto lēmumu izpildi, tās darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu, kā arī Pašvaldības pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem un pašvaldības autonomo funkciju izpildi.

Pašvaldības administrācijas funkciju izpildi nodrošina 14 (četrpadsmit) struktūrvienības: Lietvedības un IT nodaļa; Attīstības nodaļa; Finanšu nodaļa; Īpašumu nodaļa; Kultūras un sporta nodaļa; Tukuma novada būvvalde; Tukuma novada Dzimtsarakstu nodaļa; Tukuma novada pašvaldības policija; Audita un kontroles nodaļa; Juridiskā nodaļa, Personāla nodaļa; Tūrisma un mantojuma attīstības nodaļa; Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa; Komunālā nodaļa.

Nemot vērā juridiskās un personāla vadības funkcijas un uzdevumus, lai efektīvāk nodrošinātu katras jomas – juridiskās un personāla vadības – funkciju un uzdevumu izpildi, Tukuma novada dome 2023. gada 30. martā pieņēma lēmumu “Par Tukuma novada pašvaldības iestādes “Pašvaldības administrācija” Juridiskās un personāla nodaļas reorganizāciju” (prot. Nr. 4, 6. §), to sadalot no 2023. gada 1. maija un izveidojot Juridisko nodaļu un Personāla nodaļu.

Pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību Tukuma pilsētā nodrošina Pašvaldības administrācija. Tukuma novada pagastos pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību nodrošina 10 (desmit) pagastu pārvaldes un pagastu apvienība.

Tukuma novada dome 2022. gada 28. decembrī pieņēma lēmumu “Par Slampes un Džūkstes pagastu pārvaldes reorganizāciju” (prot. Nr. 21, 3. §). Nolemjot likvidēt pašvaldības iestādi Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde un no 2023. gada 1. februāra izveidot divas jaunas pašvaldības iestādes: Slampes pagasta pārvalde un Džūkstes pagasta pārvalde. Nosakot, ka Slampes pagasta pārvalde un Džūkstes pagasta pārvalde ir likvidējamās Slampes un Džūkstes pagastu pārvaldes tiesību un saistību, t.sk. darba tiesisko attiecību, finanšu līdzekļu un funkciju, pārņēmējas.

Tukuma novada dome ir izveidojusi 59 (piecdesmit deviņas) Pašvaldības iestādes. Pašvaldība ir kapitāldaļu turētāja 12 (divpadsmit) kapitālsabiedrībās vai sabiedrībās ar ierobežotu atbildību un kapitāldaļu turētāja 3 (trīs) privātās kapitālsabiedrībās.

Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai Tukuma novada dome no domes deputātiem, Pašvaldības iestāžu darbiniekiem un iedzīvotājiem izveidojusi 25 (divdesmit piecas) komisijas: Administratīvā komisija; Administratīvo aktu strīdu komisija; Darījumu ar lauksaimniecības zemi izvērtēšanas komisija; Dzīvokļu komisija; Vēsturisko ēku atjaunošanas izvērtēšanas komisija; Iepirkumu

komisija; Īpašumu apsaimniekošanas un privatizācijas komisija; Jaunatnes lietu komisija; Komisija darbam ar sabiedriskajām organizācijām; Kultūras komisija; Licencēšanas komisija; Medību koordinācijas komisija; Sabiedrības labklājības veicināšanas komisija; Satiksmes organizācijas un kustības drošības komisija; Sporta komisija; Tukuma novada Civilās aizsardzības komisija; Tukuma pilsētas zemes komisija; Koku vērtēšanas komisija; Zemes īpašumu pārvaldīšanas komisija; Zvejniecības komisija; Apbalvojumu izvērtēšanas un piešķiršanas komisija; Ētikas komisija; Ārvalstu sadarbības komisija; Mantas nomas maksas atvieglojumu komisija; Nacionālās pretošanās kustības dalībnieku iesniegumu izskatīšanas komisija. Komisijas darbojas saskaņā ar Tukuma novada domes apstiprinātu nolikumu.

Lai veicinātu Pašvaldības teritoriālo vienību iedzīvotāju iesaisti pašvaldības teritorijas pārvaldībā, izveidotas 23 (divdesmit trīs) iedzīvotāju konsultatīvās padomes. Ar Tukuma novada domes 2022. gada 23. februāra lēmumu “Par Jaunpils pagasta iedzīvotāju konsultatīvās padomes nolikuma apstiprināšanu” (prot. Nr. 3, 44. §) un “Par Viesatu pagasta iedzīvotāju konsultatīvās padomes nolikuma apstiprināšanu” (prot. Nr. 3, 46. §) apstiprināti nolikumi Jaunpils un Viesatu pagastu konsultatīvajām padomēm. Iepriekšējā Tukuma novada desmit pagastu konsultatīvās padomes turpina strādāt ar iepriekš apstiprinātajiem nolikumiem līdz jaunu nolikumu izstrādei.

Pašvaldība ir dalībnieks 17 (septiņpadsmit) institūcijās un nevalstiskās organizācijās (biedrībā, nodibinājumos un fondos): Latvijas Pašvaldību savienība; Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācija; Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācija; Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienība; Reģionālo attīstības centru apvienība; Kurzemes tūrisma asociācija; Latvijas tūrisma informācijas organizāciju asociācija “LATTŪRINFO”; Kandavas Partnerība; Partnerība Laukiem un Jūrai; Dzimtsarakstu nodaļu darbinieku asociācija; Abavas ielejas attīstības centrs; Latvijas Pašvaldību mācību centrs; Eiropas Savienības Mazo pašvaldību harta; Pasaules Nūkāsas alianse; Kurzemes plānošanas reģions; Ķemeru Nacionālā parka konsultatīvā padome; Latvijas Personāla vadīšanas asociācija.

Tukuma novadam un novadā ietilpstošajām teritoriālajām vienībām ir sadraudzības pašvaldības, ar kurām ir noslēgti līgumi par sadarbību un sadraudzību. Kopskaitā – 23 (divdesmit trīs) citu valstu sadraudzības pašvaldības. Lauzts sadarbības līgums ar divām sadraudzības pilsētām – ar Tukuma novada domes 2022. gada 30. marta lēmumu “Par Sadarbības līguma ar Koreličiem (Baltkrievijas Republika) laušanu” (prot. Nr. 6, 55. §) un “Par Sadraudzības līguma ar Krasnogorskas rajona administrāciju (Krievijas Federācija) laušanu” (prot. Nr. 6, 56. §).

Nolikumā noteikta kārtība, kādā organizējama publiskā apspriešana. Publiskā apspriešana kā viens no sabiedrības līdzdalības veidiem tiek rīkota par tādiem pašvaldības autonomas kompetences jautājumiem, kuru izvērtēšanā nepieciešams noskaidrot iedzīvotāju viedokli, tādējādi nodrošinot šāda jautājuma izlemšanu pēc iespējas atbilstošāk pašvaldības iedzīvotāju vairākuma uzskatiem. Publiskā apspriešana rīkojama pēc pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāju, domes vai domes priekšsēdētāja iniciatīvas un citos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos, pamatojoties uz domes lēmumu. Par publiskās apspriešanas rīkošanu un rezultātu apkopošanu atbildīgs ir Pašvaldības izpilddirektors.

2. Ziņojums par Tukuma novada pašvaldības 2024. gada budžetu

Tukuma novada pašvaldības 2024. gada budžets izstrādāts, ievērojot likumā “Par pašvaldību budžetiem”, Pašvaldības likumā, likumā “Par budžetu un finanšu vadību”, likumā “Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam”, kā arī nodokļu likumos, Ministru kabineta noteikumos un citos normatīvajos aktos paredzētās prasības. Tukuma novada pašvaldības budžets sastāv no pamatbudžeta un ziedojumu un dāvinājumu budžeta. Tukuma novada pašvaldības budžets ir sagatavots sabalansēts.

Tukuma novada pašvaldības budžeta ieņēmumi plānoti 78 376 565 *euro* un izdevumi plānoti 82 456 776 *euro*, starpību 4 080 211 *euro* starp izdevumiem un ieņēmumiem sedz ar naudas atlikuma starpību 7 163 328 *euro* (naudas atlikumam uz gada sākumu 7 163 328 *euro* atskaitot finansējums no

aizņēmumiem -2 878 021 *euro* (plānotajiem aizņēmumiem 938 178 *euro* atskaitot atmaksājamās pamatsummas 3 816 199 *euro*), un plānoto ieguldījumu pašvaldību kapitālsabiedrību pamatkapitālā -205 096 *euro*.

	Ieņēmumi	Izdevumi	Finansēšana
	78 376 565	82 456 776	4 080 211
Naudas līdzekļu atlikums uz 01.01.2024.	7 163 328		7 163 328
Naudas līdzekļu atlikums uz 01.12.2024.			
Saņemtie aizņēmumi	744 246		
Aizņēmumu atmaksa		3 816 199	-2 878 021
Ieguldījums pamatkapitālā		205 096	-205 096
	86 284 139	86 478 071	4 080 211

2.1. Ieņēmumi

Tukuma novada pašvaldības 2024. gada ieņēmumi ir plānoti 78 376 565 *euro*, kas ir par 4 898 367 *euro* mazāks nekā 2023. gada precizētais ieņēmumu plāns. Pašvaldības pamatbudžetu ieņēmumus veido nodokļu un nenodokļu ieņēmumi, maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi, valsts mērķdotācijas un citu budžetu transferti.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumus ietekmē nodarbināto skaits, darba samaksa, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamā minimuma un atviegrojuma apmērs, minimālā darba alga. Tukuma novada pašvaldībai plānoti iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi ir 35 951 702 *euro*, kas ir 45,87 % no kopējiem pašvaldības ieņēmumiem un kas ir par 1 606 969 *euro* lielāki nekā 2023. gada izpilde.

Nekustamā īpašuma nodoklis. Saskaņā ar **nekustamā īpašuma nodokļa** prognozi 2024. gada prognoze ieņēmumiem no NĪN zemei 3 411 001 *euro*, ēkām un inženierbūvēm 552 045 *euro*, mājokļiem 337 409 *euro*. Kopā: 4 300 455 *euro*, kas ir 5,49 % no kopējiem pašvaldības ieņēmumiem un kas ir par 215 700 *euro* mazāk nekā 2023. gada izpilde.

Azartspēļu nodoklis. Nodokļa ieņēmumi ir plānoti 20 000 *euro*, 2023. gada faktiskā izpilde 18 694 *euro*.

Dabas resursu nodoklis. Nodokļa ieņēmumi 2024. gadā ir plānoti 180 000 *euro*. Ieņēmumi ir plānoti pēc Valsts ieņēmumu dienesta sniegtās informācijas par dabas resursu nodokļa maksātājiem pašvaldībā. 2023. gadā pašvaldība saņēma 143 684 *euro*.

Nenodokļu ieņēmumus 2024. gadā plānots iekasēt 1 727 623 *euro* apmērā. Ieņēmumus veido peļņas daļa no pašvaldībā esošo dzīvokļu izīrēšanas 379 345 *euro* un procentu ieņēmumi par depozītiem 101 000 *euro*, valsts un pašvaldību nodevas 66 900 *euro*, naudas sodi un sankcijas 51 060 *euro*, pārējie nenodokļu ieņēmumi 48 108 *euro*, kā arī ieņēmumi no pašvaldības īpašumu atsavināšanas 1 081 210 *euro*.

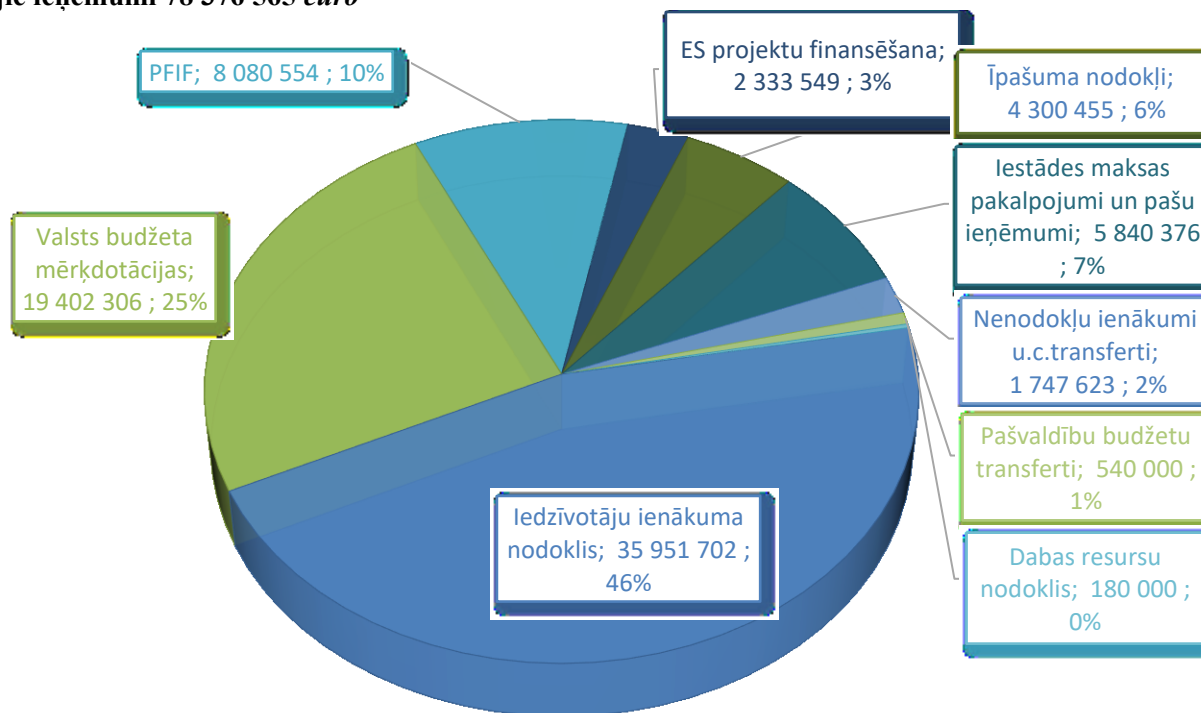
Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi plānoti 5 840 376 *euro*, kas ir par 174 486 *euro* vairāk nekā 2023. gada izpilde.

Valsts budžeta transferti – mērķdotācijas un dotācijas – 2024. gadā plānoti 29 816 409 *euro* (38,04 % no kopējiem ieņēmumiem). 2 333 549 *euro* plānoti ES projektu īstenošanai pašvaldībā. Mērķdotācijas apjomu turpmākajiem gadiem visbūtiskāk var ietekmēt Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu īstenošanas grafiki, īstenoto projektu finansējuma atmaksām būtiski pieaugot. Lielāko mērķdotāciju apjomu Tukuma novada pašvaldība saņem izglītības nozarē. Valsts budžeta transfertu apmērs 2024. gadā ir plānots, ņemot vērā valsts budžetā paredzēto finansējumu, spēkā esošos normatīvos aktus un noslēgtos

līgumus par Eiropas Savienības fondu apguvi. Detalizēts mērķdotāciju apjoms norādīts saistošo noteikumu “Par pašvaldības budžetu 2024. gadam” 4. pielikumā “Tukuma novada pašvaldības 2024. gada valsts budžeta transferti”.

Pašvaldību budžeta transfertu ieņēmumi ir plānoti 540 000 *euro*, t.i., par savstarpējiem norēķiniem par izglītības funkciju nodrošināšanas pakalpojumiem.

Kopējie ieņēmumi 78 376 565 *euro*

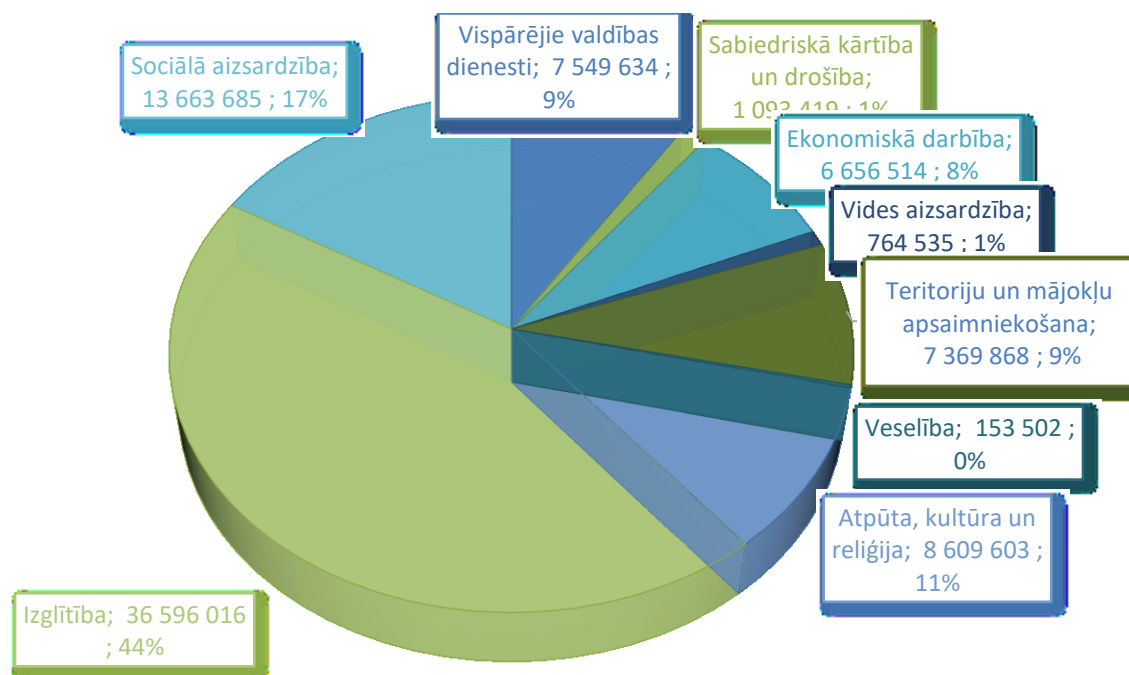

6. attēls. Pamatbudžeta ieņēmumu struktūra

2.2. Izdevumi

Tukuma novada pašvaldības 2023. gada pamatbudžeta kopējie izdevumi ir plānoti **82 456 776 *euro***. Visi pašvaldības plānotie izdevumi pēc savas ekonomiskās būtības iedalīti deviņās funkcionālajās kategorijās, to sadalījums 7. attēlā. Lielākais izdevumu īpatsvars budžetā ir atbalsts izglītībai 44 %, kultūrai un sportam 11 % un sociālajai palīdzībai un pakalpojumiem 17 %.

Kopējie izdevumi 82 456 776 *euro*

7. attēls. Pamatbudžeta izdevumu struktūra

2.2.1. Pārvaldes izdevumi. Saskaņā ar Pašvaldības likumu un atbilstoši Tukuma novada pašvaldības nolikumam pašvaldības iedzīvotāju pārstāvību nodrošina pašvaldības lēmēj institūcija – Dome, ko veido ievēlēti deputāti, savukārt Domes pieņemto lēmumu izpildi, kā arī tās darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu nodrošina pašvaldības administrācija pilsētās un pagastu pārvaldēs. Pārvaldes izdevumi ir plānoti 6 189 872 *euro* no kopējiem pašvaldības izdevumiem, kas ir 7,5 %.

2.2.2. Parāda maksājumi (pašvaldības aizņēmumu procentu izdevumi un apkalpošanas maksas) ir plānoti 1 359 762 *euro*. Procentu maksājumu izdevumi ir pieauguši par 550 458 *euro*, jo Valsts kases noteiktās % likmes ir būtiski augušas.

2.2.3. Sabiedriskā kārtība un drošība. Atbilstīgi iedalījumam funkcionālajās kategorijās izdevumus veido pašvaldības policijas uzturēšana – 867 658 *euro*, videonovērošanas sistēmas ierīkošana, apkalpošana – 137 792 *euro*, sabiedriskās pludmales pie Melnezera, Tukumā, uzturēšanai – 17 426 *euro* un atbalsts brīvprātīgajiem ugunsdzēsējiem pagastos – 70 543 *euro*.

2.2.4. Ekonomiskā darbība. Plānotais finansējums 6 656 514 *euro*. Izdevumi ir plānoti ekonomiskās darbības atbalstam, tūrisma attīstībai novadā un zīmola ieviešanas pasākumiem – 2 600 577 *euro*. Plānots atbalsts uzņēmējdarbības veicināšanai un pasākumiem – 149 019 *euro*. Turpināsies Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotais projekts bezdarbniekiem un skolēniem vasaras brīvlaikā – 258 757 *euro*. Pašvaldības ceļu, ielu infrastruktūras sakārtošana plānota no pašvaldības budžeta līdzekļiem, autoceļu fonda līdzekļiem, valsts budžeta dotācijās un ar aizņēmuma līdzekļiem – 3 648 161 *euro*.

2.2.5. Vides aizsardzība. Plānotie līdzekļi 764 535 *euro*. Finansējums paredzēts ielu, laukumu, parku un citu teritoriju tīrīšanai, atkritumu savākšanai – 577 804 *euro*, ūdensapgādes izveides un notekūdeņu apsaimniekošanai – 186 731 *euro*.

2.2.6. Pašvaldību teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai plānoti līdzekļi 7 369 868 *euro*. Šīs sadaļas izdevumi ir mājokļu attīstībai – 2 104 140 *euro*, apgaismošanas izdevumi – 469 419 *euro*, teritorijas uzturēšanas izdevumi (stādījumi, ziedi, pilsētas un pagastu dekorēšana, kāpņu, soliņu remonts utt.), kapu apsaimniekošana un dzīvnieku patversmes pakalpojumu pirkšana, rotaļu laukumu ierīkošana – 3 008 056 *euro*, un plānoti līdzekļi investīcijām pašvaldības teritorijas attīstībai – 1 788 253 *euro*.

2.2.7. **Veselības aprūpes** atbalstam ieplānoti 153 502 *euro*. Izdevumi plānoti pagastu un Kandavas pilsētas feldšerpunktu un veselības aprūpes nodaļas uzturēšanai – 136 702 *euro*. Ieplānots atbalstīt jaunos ārstniecības speciālistus ar stipendiju – 16 800 *euro*.

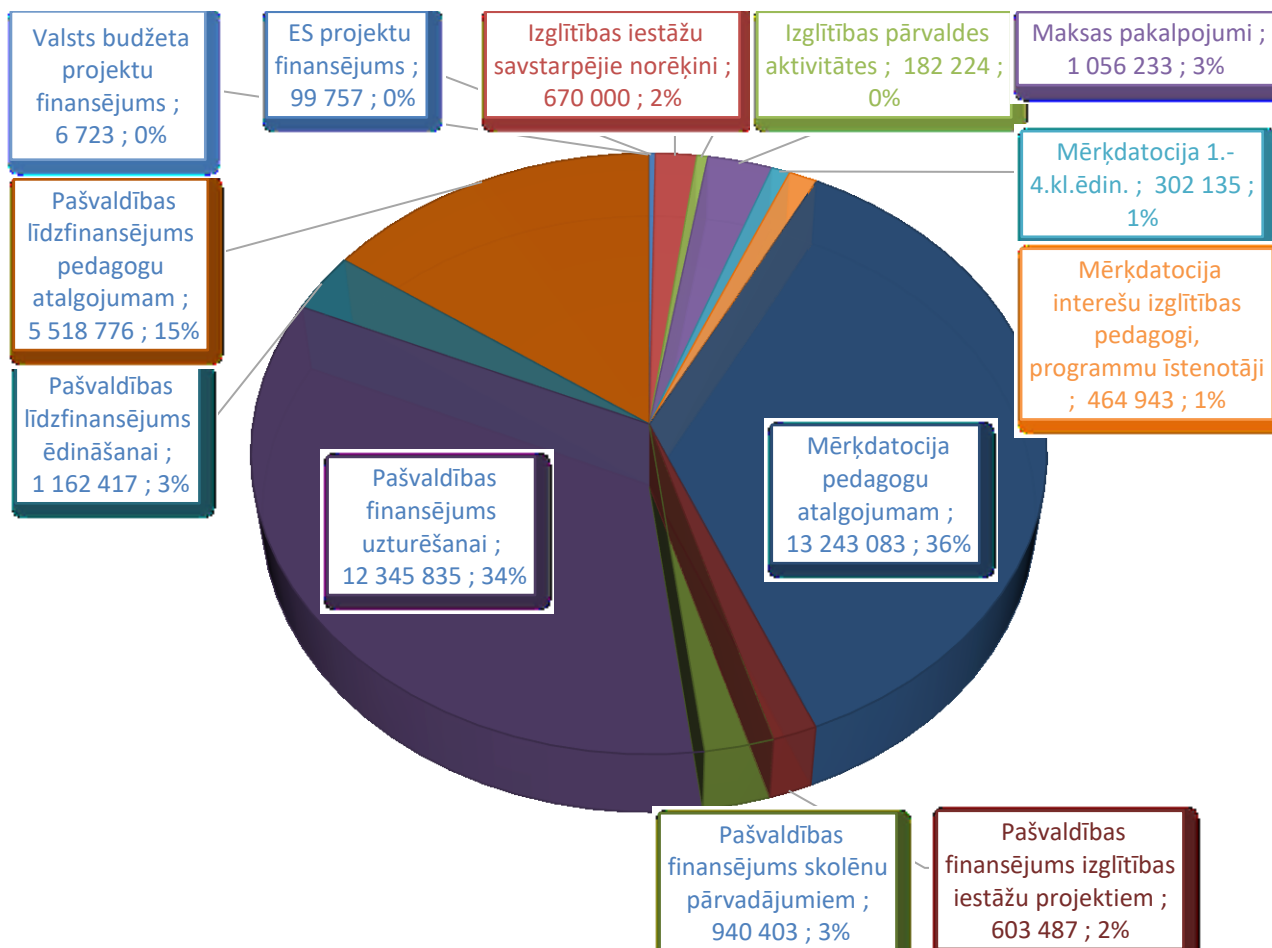
2.2.8. **Atpūta, kultūra, sports un atbalsts biedrībām un nodibinājumiem.** Plānoti līdzekļi 8 609 603 *euro*. Atbalsts plānots sporta pasākumiem, sporta klubiem un sporta iestāžu uzturēšanai – 1 405 678 *euro*, finansējums kultūras iestāžu uzturēšanai – 1 871 401 *euro* un finansējums pašdarbību kolektīviem 738 804 *euro*, muzeju uzturēšanai – 1 619 608 *euro*, bibliotēku uzturēšanai – 1 171 282 *euro*. Finansējums kultūras pasākumiem, iniciatīvām, tai skaitā kultūras projektiem 1 372 610 *euro*, kultūras iestāžu dotācijas – 39 336 *euro*. Atbalsts sabiedriskajām organizācijām plānots – 162 989 *euro*. Lestenes Brāļu kapu uzturēšanai 227 895 *euro*. Kultūras nozarē ir saglabāts atbalsts Dziesmu svētku procesā iesaistītajiem kolektīviem – veikts kolektīvu izvērtējums un kolektīvu vadītāju atalgojuma izlīdzināšana, palielināts finansējums kultūras projektu finansējumam un radošo stipendiju finansējumam, ieplānots finansējums tautas tērpu iegādei u.c. pasākumiem.

2.2.9. **Izglītība.** Atbilstīgi Tukuma novada domes 2021. gada 28. jūlija lēmumam no 2021. gada 1. septembra pašvaldības funkcijas izglītības un jaunatnes jomās īsteno Tukuma novada pašvaldības iestāde “Tukuma novada Izglītības pārvalde”.

Saskaņā ar Tukuma novada Izglītības pārvaldes nolikumu pārvaldes **funkcionālā pakļautībā** ir visas pašvaldības izglītības iestādes (turpmāk – izglītības iestādes) un pašvaldības izveidotie jauniešu centri Kandavā un pagastos:

- Izglītības iestādes: viena Valsts ģimnāzija, piecas vidusskolas, vienpadsmit pamatskolas, trīs sākumskolas, viena speciālās izglītības iestāde, septiņas profesionālās ievirzes izglītības iestādes, desmit pirmsskolas izglītības iestādes;
- Jauniešu centri: Kandavas Multifunkcionālais jaunatnes iniciatīvu centrs “Nagla”; Jaunpils jauniešu iniciatīvu centrs un Sēmes jauniešu centrs.

Plānotie līdzekļi izglītībai 2024. gadam kopā ir 36 596 016 *euro*. Izdevumi izglītībai ir 44 % no kopējiem budžeta izdevumiem. 36 % jeb 13 243 083 *euro* ir mērķdotācijas pedagogu atalgojumam un uzturēšanas izdevumiem Tukuma novada pamatskolai “Spārni”. Pašvaldības finansējums izglītības iestāžu uzturēšanai ir 34 % jeb 12 345 835 *euro*, pašvaldības finansēto pedagogu atalgojumam 5 518 776 *euro*, pašvaldības finansējums skolēnu pārvadājumiem 940 403 *euro*. Pašvaldības līdzfinansējums audzēkņu ēdināšanai 1 162 417 *euro* un valsts mērķdotācija 1.–4. kl. ēdināšanai 302 135 *euro*. Finansējums izglītības iestāžu projektiem un aktivitātēm 892 191 *euro*. Mērķdotācija interešu izglītības pedagogu atalgojumam (programmu īstenošanai) – 464 943 *euro*. Izdevumi izglītības iestāžu savstarpējiem norēķiniem 670 000 *euro* un izglītības iestāžu maksas pakalpojumu izdevumiem 1 056 233 *euro*.

8. attēls. Izglītības izdevumu struktūra

2.2.10. Sociālā palīdzība un sociālie pakalpojumi. Plānoti līdzekļi 13 663 685 euro.

Tukuma novada administratīvajā teritorijā pašvaldībai deleģētās valsts vai pašvaldības funkcijas sociālās aizsardzības jomā īsteno Tukuma novada pašvaldības iestāde “Tukuma novada sociālais dienests” un sociālās aprūpes centrs “Rauda”.

Sociālās aprūpes centrs “Rauda” sniedz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pilngadīgām personām. Pakalpojumu tiek plānots nodrošināt 295 personām gadā – gan Tukuma novada, gan citu pašvaldību iedzīvotājiem. Pakalpojuma izmaksas 2024. gadā tiek palielinātas – 40,77 euro diennaktī. 2024. gadam plānotie budžeta izdevumi 4 727 116 euro (tajā skaitā finansēšana 392 611 euro), plānotie ieņēmumi 4 334 355 euro.

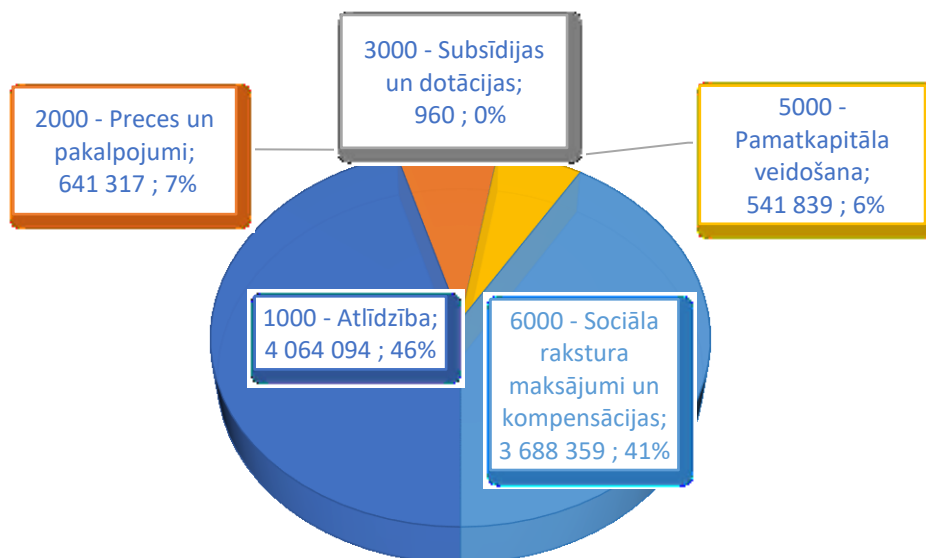
Sociālā palīdzība 2024. gadā ir valstiski reglamentēta – gan izvērtēšanas nosacījumi, gan atbalsta lielums tiek noteikts Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā un Ministru kabineta noteikumos. Salīdzinot ar 2023. gadu, samazinājies trūcīgo personu skaits par 175 personām, 2023. gadā trūcīgas mājāsaimniecības statuss piešķirts 1879 personām (2022.– 2054 personām). Pabalsta garantētā ienākuma nodrošināšanai saņēmēju skaits mazinājies – 2023. gadā 906 personas (2022. – 1599). Plānotā summa gadā 273 400 euro. No 2024. gada 1. janvāra palielināsies Pabalsta garantētā ienākuma nodrošināšanai noteiktais līmenis, ienākumu līmeņa sliekšnis trūcīgas mājāsaimniecības statusa noteikšanai Mājokļa pabalsta nodrošināšanai plānoti 704 053 euro gadā. 2024. gadā valsts pašvaldībām plāno sniegt līdzfinansējumu GMI un mājokļa pabalsta nodrošināšanā 30 % no izmaksātās summas.

Pašvaldības brīvā iniciatīva – izvērtējot pašvaldības iespējas sniegt atbalstu noteiktām iedzīvotāju grupām, 2024. gadā tiek atbalstītas šādas iniciatīvas 2023. gada izpildes apjomā – pabalsts jaundzimušā bērna aprūpei; pabalsts bērnam, kuram noteikta invaliditāte, aprūpei; pabalsts aizgādņiem; pabalsts kāzu jubilāriem; pabalsts apaļajā dzīves jubilejā; pabalsts valsts svētkos; pabalsts zobu protezēšanas

pakalpojumiem; materiāls atbalsts higiēnas pakalpojumu nodrošināšanai; remigrācijas pabalsts; apbedīšanas pabalsts. Kopā iniciatīvām 2024. gadā ir plānoti 221 025 *euro*.

Sociālie pakalpojumi pašvaldībā 2024. gadā nodrošināti esošā līmenī – darbojas dienas aprūpes centrs “Saime”, dienas centrs “Saimīte”, Slampes pagasta dienas aprūpes centrs “Rīti” un “Saulespuķe”, Atbalsta dzīvokļi, Tukuma patversme, Grupu dzīvokļi “Mežrozītes”, grupu māja “Lodes”, grupu dzīvokļi – Celtnieku iela 3, Kandavas pansionāts, centrs “Avotiņš”.

2024. gadā ERAF projektā “Attīstīt pakalpojumu infrastruktūru bērnu aprūpei ģimeniskā vidē un personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei un integrācijai sabiedrībā” plānojas divu pakalpojumu uzsākšana – no 1. marta grupu māja “Laipas” Slampē, no 1. novembra specializētās darbnīcas Melnezera ielā 1, Tukumā.

9. attēls. Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu izdevumu struktūra

2.3. Pašvaldības budžeta finansēšanas daļa

Likumā “Par budžeta un finanšu vadību” noteikts, ka pašvaldību budžeti katram saimnieciskajam gadam ietver visus pašvaldību (pašvaldību institūciju) iekasētos vai saņemtos ieņēmumus un aizņēmumus, ko pašvaldības aproprie pašvaldību mērķiem. Likuma “Par pašvaldību budžetiem” 11. pantā noteikts, ka pašvaldību budžetos ir ieņēmumu daļa, izdevumu daļa un finansēšanas daļa. Pašvaldības savus budžetus izstrādā atbilstoši budžeta ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas klasifikācijai, kuru nosaka Ministru kabinets. Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 875 “Noteikumi par budžeta finansēšanas klasifikāciju”. Tukuma novada pašvaldības 2024. gada budžetā atbilstīgi normatīvajiem aktiem un Valsts kases prasībām plānoti darījumi finansēšanas daļā:

- Naudas līdzekļu (kase) atlikums uz 2024. gada 1. janvāri – 1 082 *euro*,
- Pieprasījuma noguldījuma (bankas kontu) atlikums uz 2024. gada 1. janvāri – 7 162 246 *euro*.
- Saņemtie aizņēmumi – 938 178 *euro*,
- Saņemto aizņēmumu atmaksa – 3 816 199 *euro*,
- Kapitāla daļu iegāde radniecīgo komersantu kapitālā (ieguldījums pamatkapitālā) – 205 096 *euro*, tai skaitā
 - SIA “Tukuma slimnīca” energoefektivitātes paaugstināšanai Tukuma slimnīcas ķirurģijas un poliklīnikas ēkai 144 968 *euro*,
 - SIA “Komunālserviss TILDe” Tukuma tirgus darbības nodrošināšanai un uzlabošanai (atbilstīgi Biznesa plānam) 50 000 *euro*,

- SIA “Jaunpils pils” 10 128 *euro*.

Budžeta finansēšanas daļa, tāpat kā budžeta ieņēmumu vai izdevumu daļa, var tikt mainīta, izdarot kārtējos grozījumus Tukuma novada pašvaldības budžetā.

3. Ziedojumu un dāvinājumu budžets

Tukuma novada pašvaldības ziedojumu un dāvinājumu budžetā plānoti ieņēmumi no fonda Daugavas Vanagi centrālās valdes pārstāvniecības Latvijā Lestenes muzeja būvniecībai 65 000 *euro*. Izdevumi 2024. gadā ir 120 446 *euro*. Atlikums uz 2024. gada 1. janvāri 55 446 *euro*. Lielākie izdevumi ir plānoti Lestenes Brāļu kapu attīstībai – 97 383 *euro*.

4. Pašvaldības aizņēmumi un galvojumi

Atbilstīgi noslēgtajiem aizņēmuma līgumiem ar Valsts kasi 2024. gadā plānots atmaksāt aizņēmumu pamatsummas 3 816 199 *euro*. Kopējā aizņēmumu neatmaksātā pamatsumma uz 2024. gada 1. janvāri ir 35 003 709 *euro*. Turpmākajos trīs gados ir plānots atmaksāt 9 345 098 *euro*, tai skaitā:

2025. gadā 3 495 066 *euro*,

2026. gadā 3 101 395 *euro*,

2027. gadā 2 748 636 *euro*.

Pašvaldība, lai ilgtspējīgi attīstītos, plāno arī turpmāk aizņemties līdzekļus Valsts kasē prioritāru projektu īstenošanai. Tomēr tiek plānots, ka investīciju projektu īstenošanas gadījumā, kur notiek līdzekļu aizņemšanās, būtiski tiks izvērtēts projekta **lietderīgums un ekonomiskais izdevīgums**.

Tukuma novada pašvaldības 2024. gada budžets vērtējams kā iepriekšējo gados uzsākto aktivitāšu turpinājums un divos turpmākajos gados plānots turpināt nākamo gadu ES fondu piesaisti, iesāktās aktivitātes un nodrošināt sociālos pakalpojumus. ES fondu apguvei plānots piesaistīt iespējamus aizņēmumu resursus.

Domes priekšsēdētājs

(personiskais paraksts)

G. Važa